EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 07 14
COM(2021) 554 final

2021/0201 (COD)
SENSITIVE[*]
UNTIL ADOPTION

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl taikymo srities, atitikties taisyklių supaprastinimo, valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo ir įsipareigojimo iki 2035 m. bendrai pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą žemės naudojimo, miškininkystės ir žemės ūkio sektoriuje iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros tobulinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2021) 554 final} - {SWD(2021) 551 final} - {SWD(2021) 609 final} - {SWD(2021) 610 final}

[*] Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos žaliojo kurso komunikatu[1] buvo nustatyta nauja ES augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti ES į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika. Juo dar kartą patvirtinamas Komisijos siekis padidinti savo klimato tikslus ir pasiekti, kad Europa iki 2050 m. taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu. Be to, Europos žaliuoju kursu siekiama apsaugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Atsižvelgiant į labai stiprų COVID-19 pandemijos poveikį Sąjungos piliečių sveikatai ir ekonominei gerovei, Europos žaliojo kurso būtinybė ir svarba dar labiau padidėjo.

Kova su klimato kaita yra neatidėliotinas uždavinys. Vadovaujantis Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (TKKK) specialiosios ataskaitos mokslinėmis išvadomis, pasaulinis anglies dioksido poveikio neutralumas turi būti pasiektas maždaug 2050 m., o visų kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų neutralumas – vėliau šiame šimtmetyje. Atsižvelgiant į šį neatidėliotiną uždavinį, būtina, kad ES paspartintų savo veiksmus ir pademonstruotų pasaulinę lyderystę, iki 2050 m. tapdama neutralaus poveikio klimatui Sąjunga. Šis tikslas nustatytas Komunikate **„Švari mūsų visų planeta.** Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“[2].

Remiantis išsamiu poveikio vertinimu, 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikate **„Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“**[3] buvo pasiūlyta padidinti ES siekius ir pateikti išsamų planą, kuriuo būtų siekiama atsakingai padidinti 2030 m. privalomą Europos Sąjungos tikslą – bent 55 % sumažinti grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį. 2030 m. užmojo padidinimas dabar padeda užtikrinti tikrumą politikos formuotojams ir investuotojams, kad ateinančiais metais priimtais sprendimais nebus susisaistyta su išmetamų teršalų kiekiais, neatitinkančiais ES tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui. 2030 m. tikslas atitinka Paryžiaus susitarimo tikslą užtikrinti, kad pasaulio temperatūra didėtų gerokai mažiau nei 2 °C, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepadidėtų daugiau kaip 1,5 °C.

Komunikate siūloma, kad LULUCF sektorius prisidėtų labiau ir, siekiant judėti pirmyn, sujungti žemės ūkio sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nėra CO_2, kiekį su žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje išmetamu kiekiu, taip sukuriant naujai reglamentuojamą žemės sektorių (apimant žemės ūkio, miškininkystės ir kito žemės naudojimo sektoriuose išmetamas ir absorbuojamas dujas). Taip būtų skatinama su žeme susijusių klimato kaitos švelninimo veiksmų sinergija ir sudaromos sąlygos labiau integruoti politikos formavimą ir politikos įgyvendinimą nacionaliniu ir ES lygmenimis. Iš analizės, kuria grindžiamas Komunikatas, matyti, kad žemės sektorius ekonomiškai efektyviai galėtų tapti neutralaus poveikio klimatui sektoriumi maždaug 2035 m., o vėliau absorbuotų daugiau CO_2, nei išmetama šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

2020 m. gruodžio mėn. susitikimo metu Europos Vadovų Taryba patvirtino naują ES privalomą 2030 m. tikslą[4]. Ji taip pat paragino Komisiją „*įvertinti, kaip visi ekonomikos sektoriai gali geriausiai padėti siekti 2030 m. tikslo, ir pateikti būtinus pasiūlymus, kartu*

---

1 COM(2019) 640 *final*.
2 COM(2018) 773 *final*.
3 COM(2020) 690 *final*.
4 Europos Vadovų Tarybos išvados, 2020 m. gruodžio 10–11 d., EUCO 22/20 CO EUR 17 CONCL 8.

nuodugniai išnagrinėjant poveikį aplinkai ir ekonominį bei socialinį poveikį valstybių narių lygmeniu, atsižvelgiant į nacionalinius energetikos bei klimato srities veiksmų planus ir peržiūrint esamas lankstumo galimybes“.

Todėl pagal **Europos klimato teisės aktą** ES poveikio klimatui neutralumo tikslas yra teisiškai privalomas ir juo nustatomas 2030 m. siekis – iki 2030 m., palyginti su 1990 m., bent 55 % sumažinti grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį.

Siekdama laikytis Europos klimato teises akte siūlomo plano ir įgyvendinti minimą didesnį siekį iki 2030 m., Komisija peržiūrėjo šiuo metu galiojančius klimato ir energetikos teisės aktus, kuriais iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį tikimasi sumažinti 40 %, o iki 2050 m. – 60 %.

Kaip skelbiama Komisijos klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane, šis pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą (angl. *Fit for 55*) priemonių rinkinys yra išsamiausia sudedamoji dalis, susijusi su pastangomis įgyvendinti naująjį plataus užmojo 2030 m. klimato politikos tikslą, ir visi ekonomikos ir politikos sektoriai turės prisidėti.

Kaip nustatyta Reglamente (ES) 2018/841, pradinė reguliavimo sistema, skirta žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektoriui, buvo priimta 2018 m ir apima išmetamą ir absorbuojamą CO_2 ir išmetamas šiltnamio efektą sukeliančias dujas CH_4 ir N_2O, susidarančias dėl žemės, miškų ir biomasės tvarkymo 2021–2030 m. Tuo prisidedama prie ankstesnio Sąjungos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo – bent 40 % iki 2030 m., palyginti su 1990 m., užtikrinant, kad bendras išmetamųjų teršalų kiekis neviršytų viso sektoriaus absorbuojamo išmetamųjų teršalų kiekio, susidarančio pritaikius apskaitos taisykles ir lankstumo priemones su „pastangų pasidalijimo“ (arba PPR) sektoriumi, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2018/842.

Pasiūlymu pakeisti Reglamentą (ES) 2018/841, kaip pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalimi, siekiama, kad LULUCF sektorius labiau prisidėtų prie didesnio bendro 2030 m. klimato politikos siekio. Todėl pasiūlymu: nustatomas bendras Sąjungos siekis, kad 2030 m. LULUCF sektoriaus grynasis absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis siektų 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų; sustiprinama valstybių narių pareiga pateikti žemės sektoriui skirtus integruotus klimato kaitos švelninimo planus ir sustiprinami stebėsenos reikalavimai naudojant skaitmenines technologijas; tikslai suderinami su susijusiomis biologinės įvairovės ir bioenergetikos politikos iniciatyvomis; nustatomas Sąjungos 2035 m. tikslas dėl poveikio klimatui neutralumo žemės sektoriuje (kuriuo LULUCF sektorius sujungiamas su žemės ūkio sektoriumi, kuriame išmetamos kitos nei CO_2 dujos), ir Komisija įpareigojama iki 2025 m. pateikti pasiūlymus dėl nacionalinio indėlio siekiant 2035 m. tikslo.

Siūlomu pakeitimu nustatomi tik nedideli, neesminiai LULUCF reguliavimo sistemos pakeitimai pirmuoju reikalavimų vykdymo laikotarpiu, t. y. nuo 2021 m. iki 2025 m. Kita vertus, reikšmingi pokyčiai įvyks prasidėjus antrajam reikalavimų vykdymo laikotarpiui nuo 2026 m. iki 2030 m. Siekiant supaprastinti įgyvendinimą ir reikalavimų laikymąsi, po 2025 m. nebebus taikomos Kioto protokolu paskatintos žemės apskaitos taisyklės, o lankstumo priemonė tarp LULUCF ir „pastangų pasidalijimo“ sektorių bus pakoreguota pagal Europos klimato teisės aktą. Bendras Sąjungos tikslas – 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantis grynasis absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis – bus paskirstytas valstybėms narėms kaip 2026–2030 m. laikotarpio metiniai nacionaliniai tikslai ir bus grindžiamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitose ir tvarkomos žemės plotuose nurodytu išmetamų ir absorbuojamų dujų kiekiu. Bus įvesta nauja tikslo laikymosi valdymo sistema ir patikslintas žemės naudojimo lankstumo mechanizmas, skirtas valstybių narių įsipareigojimų nesilaikymo rizikai mažinti. Nuo 2031 m. Reglamento taikymo sritis bus

išplėsta įtraukiant žemės ūkio sektoriuje išmetamą kitų nei CO_2 dujų kiekį, taip pirmą kartą apimant visą žemės sektoriaus sistemą taikant vieną klimato politikos priemonę.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą klimato ir energetikos priemonių rinkinys yra visapusiškas žingsnis nuodugniai peržiūrint Sąjungos teisės aktus siekiant juos suderinti su ES didesniu klimato srities užmoju. Visos rinkinio iniciatyvos yra glaudžiai susijusios.

Šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto papildomi rinkinio pasiūlymai ir jis dera su:

(a) ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS) direktyvos 2003/87/EB peržiūra[5];

(b) Pastangų pasidalijimo reglamentu ((ES) 2018/842[6];

(c) Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos (ES) 2018/2001[7] pakeitimu siekiant įgyvendinti naująjį 2030 m. klimato politikos tikslą.

Taip pat esama glaudaus ryšio su kitomis Komisijos iniciatyvomis, kuriomis siekiama apsaugoti ir stiprinti anglies dioksido absorbavimą gamtoje, gerinti ES miškų atsparumą klimato kaitai, atkurti nualintą žemę ir ekosistemas, drėkinti durpynus ir skatinti bioekonomiką, įskaitant ilgaamžių iš nukirsto medžio pagamintų produktų naudojimą, visapusiškai laikantis ekologinių principų, skirtų biologinei įvairovei puoselėti:

a) 2030 m ES biologinės įvairovės strategija[8];

b) Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[9];

c) [ES miškų strategija[10]];

d) [ES gamtos atkūrimo plano tikslai][11];

e) ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija[12];

f) ES išmetamo metano kiekio mažinimo strategija[13];

g) [ES dirvožemio apsaugos strategija[14]];

h) Tvari Europos bioekonomika[15];

---

5 2003 m. spalio 13 d. Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (L275, 2003 10 25, p. 32).

6 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

7 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328 2018 12 21, p. 82).

8 COM(2020) 380 *final*.

9 COM/2020/381 *final*.

10 […]

11 […]

12 COM/2021/82 *final*.

13 COM/2020/663 *final*.

14 […]

15 COM/2018/673 *final*.

i) Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos[16];

j) Nulinės taršos veiksmų planas[17];

k) Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija[18].

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Kaip nurodė Komisija Komunikate dėl Europos žaliojo kurso, šio pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio pasiūlymai turėtų būti suderinti su visais ES veiksmais ir politikos kryptimis ir padėti ES pasiekti padidintą 2030 m. tikslą ir sėkmingai pereiti prie 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo. Todėl ši iniciatyva yra susijusi su daugeliu kitų politikos sričių, įskaitant Sąjungos išorės politiką.

Komisija tobulina geresnio reglamentavimo gaires ir pagalbines priemones, siekdama, kad visos ES iniciatyvos atitiktų žaliąją priesaiką nepakenkti.

Pasitelkiant techninės paramos priemonę valstybėms narėms padedama rengti ir įgyvendinti reformas. Parama teikiama paprašius ir apima daugybę politikos sričių, įskaitant gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, perėjimą prie žaliosios ekonomikos ir su LULUCF susijusius klausimus.

LULUCF sektorius yra susijęs su visomis ekosistemomis ir ekonomine veikla, kuri priklauso nuo žemės sektoriaus ir jame teikiamų paslaugų. Todėl LULUCF reglamente įtvirtinta sinergija su kitomis ES politikos kryptimis apimant su žeme susijusią veiklą, visų pirma su bendra žemės ūkio politika[19], aplinkos politika ir energetikos politika, ypač atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 192 straipsnis. Pagal SESV 191 straipsnį ir 192 straipsnio 1 dalį Europos Sąjunga padeda siekti, be kita ko, šių tikslų: išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę; remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti, visų pirma kovai su klimato kaita.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema, kurios negalima išspręsti vien tik nacionalinio arba vietos lygmens veiksmais. Klimato politiką būtina koordinuoti visos Europos ir, kai įmanoma, pasaulio lygmeniu. ES veiksmai yra pagrįsti pagal subsidiarumo principą, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje. Europos Sąjunga nuo 1992 m. stengiasi rasti bendrų sprendimų ir skatinti viso pasaulio veiksmus kovojant su klimato kaita. Konkrečiau, imantis ES lygmens veiksmų bus galima ekonomiškai efektyviai pasiekti 2030 m. tikslus ir ilgalaikius išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus, tuo pačiu metu užtikrinant teisingumą ir aplinkosauginį naudingumą. SESV 191–193 straipsniuose patvirtinama ir patikslinama ES kompetencija klimato kaitos srityje.

---

16 COM/2020/98 *final*.
17 COM/2021/400 *final*.
18 COM/2021/[345] *final*.
19 COM/2018/392 *final*.

Didesnis 2030 m. ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslas paveiks daugumą, jei ne visus, ES ekonomikos sektorius. Be to, norint padidinti šį tikslą, gali prireikti politinio atsako daugelyje sričių, įskaitant ne tik klimato, miškininkystės ir žemės naudojimo politiką. Veiksmai, kurių valstybės narės ėmėsi pagal LULUCF reglamentą, yra glaudžiai susiję su kitomis politikos kryptimis, visų pirma žemės ūkio, biologinės įvairovės ir buveinių apsaugos, su prisitaikymu, taip pat energetikos politika dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos. Įvairių susijusių politikos sričių tarpusavio priklausomybė turi tarpvalstybinį poveikį, visi kiekvienai valstybei narei nustatomi išmetamųjų teršalų mažinimo ir absorbavimo tikslai ir principai, kuriais remdamosi valstybės narės praneš apie savo laimėjimus ir įvertins savo pažangą siekiant individualių tikslų, yra nustatyti Reglamente (ES) 2018/1999[20]. Veiksmai ES lygmeniu yra būtini, o taikant koordinuotą ES politiką esama daug daugiau galimybių iki 2050 m. iš tikrųjų pereiti prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo neviršijama to, kas būtina siekiant Sąjungos tikslų ekonomiškai efektyviai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 2021–2030 m. laikotarpiu, kartu užtikrinant teisingumą ir aplinkosauginį naudingumą.

Europos klimato teisės aktu nustatomas privalomas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas yra iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį Sąjungos viduje sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu. Šis pasiūlymas apima didelę išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio dalį, ir siekiant šio tikslo persvarstomas LULUCF reglamentas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šio pasiūlymo tikslus geriausiai galima pasiekti iš dalies keičiant galiojantį LULUCF reglamentą, nustatant nustatytos teisinės sistemos pakeitimus, siekiant didesnio Sąjungos klimato politikos tikslo ir užtikrinant tiesioginį ir vienodą nuostatų taikymą visoje Sąjungoje tuo pačiu metu.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

LULUCF reglamentas įsigaliojo 2018 m, tačiau taikomas nuo 2021 m. pradžios, taigi iki šiol buvo žengti tik pirmieji žingsniai siekiant pasirengti jo įgyvendinimui; tuomet paaiškėjo kai kurie įgyvendinimo aspektai. Visų pirma, iš 2019 m. pabaigoje valstybių narių pateiktų integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų [21] analizės matyti, kad LULUCF sektorius dar nepradėtas laikyti integruota valstybių narių klimato srities strategijų dalimi. Nustatant kiekvienos valstybės narės miškų atskaitos lygį, paaiškėjo šios sudėtingos apskaitos taisyklės įgyvendinimo problemos, o iš pajėgumų stiprinimo veiklos, skirtos daugeliui valstybių narių padėti rengiantis įgyvendinti LULUCF reglamentą, išryškėjo problemos, kylančios dėl nacionalinių stebėjimo ir ataskaitų teikimo sistemų spragų.

---

[20] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

[21] COM/2020/564 *final*, https://europa.eu/!xc64CH.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Norint gauti atsiliepimų, 2020 m. spalio 29 d. buvo paskelbtas įžanginis poveikio vertinimas, ir per keturias savaites ir iš viso gauti 93 atsakymai. Be to, siekdama rinkti įrodymus ir užtikrinti didesnį skaidrumą, Komisija nuo 2020 m. lapkričio 13 d. iki 2021 m. vasario 5 d. surengė viešas konsultacijas dėl kiekvieno pasiūlymo; konsultacijose dėl LULUCF reglamento persvarstymo dalyvavo 235 respondentai. Tai parodė, kad pirmenybė teikiama platesnio užmojo, kai kalbama apie LULUCF sektorių, absorbavimo tikslams, – šią galimybę pasirinko 45 % respondentų (daugiausia akademinės bendruomenės, ES piliečių ir NVO atstovų). Antra, integruotiems žemės sektoriaus tikslams pirmenybę teikė 35 % respondentų, daugiausia iš privataus sektoriaus. Lankstumo priemonių didinimas taikant Pastangų pasidalijimo reglamentą buvo labiausiai pageidaujamas pasirinkimas tarp 20 % respondentų, daugiausia valdžios institucijų. Išsami atsiliepimų apie įžanginį poveikio vertinimą ir viešųjų konsultacijų rezultatų santrauka pateikta šio pasiūlymo poveikio vertinimo 2 priede.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Kiekybinis poveikio aplinkai, ekonomikai ir socialinei sričiai įvertinimas grindžiamas integruotu ekonominio žemės naudojimo modeliavimu pagal IIASA pritaikant GLOBIOM ir G4M modelius. Politikos scenarijuje (MIX) atsižvelgiama į galimus kitų sektorių biomasės poreikius ir vadovaujamasi ES ilgalaikės strategijos 1.5TECH scenarijaus prielaidomis[22,23]. Pagal MIX scenarijų prognozuojama, kad iki 2030 m. grynasis absorbentas LULUCF sektoriuje pasieks 2016–2018 m. lygį. Konkrečių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ar didesnio absorbavimo priemonių poveikis buvo modeliuojamas taikant ribinių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo išlaidų kreives. Iš šios analizės matyti, kad galima gerokai padidinti žemės absorbentą santykinai mažomis sąnaudomis (5–10 EUR už toną CO_2). Taip pat matyti, kad norint ekonomiškai efektyviai mažinti išmetamųjų teršalų kiekį reikia imtis veiksmų, susijusių su visais žemės naudojimo būdais, pvz., pagerinti miškų tvarkymą, apželdinti žemę mišku, vengti miškų naikinimo miško žemėje, atidėti organinių dirvožemių žemės naudojimą ir patobulinti pasėlių tvarkymo strategiją žemės ūkio paskirties žemėje.

Informacija apie LULUCF sektoriaus indėlį į žaliąjį kursą buvo gauta iš paslaugų sutarties, sudarytos išorės ekspertų konsorciumo. Šioje sutartyje, be kitų užduočių, dėmesys buvo sutelktas į LULUCF reglamento peržiūros problemas, tikslus bei galimybes ir valstybių narių pagal LULUCF sprendimą pateiktų ataskaitų analizę (529/2013).

Papildoma informacija buvo surinkta atliekant daugybę išorės tyrimų, tokių kaip LULUCF atitikties tyrimas, šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitų pajėgumų didinimas, anglies dioksido kiekį dirvožemyje didinančio ūkininkavimo bandomasis tyrimas ir kt.

- **Poveikio vertinimas**

Norint užtikrinti papildomumą, suderinamumą ir veiksmingumą siekiant 2030 m. ir 2050 m. klimato srities tikslų, įvairių iniciatyvų poveikio vertinimai grindžiami integruotais modeliavimo scenarijais, atspindinčiais įvairių politikos priemonių sąveiką su ekonominės veiklos vykdytojais.

Prie šio pasiūlymo pridedamas poveikio vertinimas papildo analizę, atliktą per 2020 m. poveikio vertinimą, kuriuo grindžiamas 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas.

---

22 COM(2018) 773 *final*: „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“.

23 In-Depth Analysis in Support of the Commission Communication COM(2018) 773.

Remiantis analize buvo nustatytas tikslas iki 2030 m., palyginti su 1990 m., bent 55 % sumažinti išmetamų ŠESD kiekį, poveikio klimatui neutralumo tikslas žemės sektoriuje iki 2035 m. ir Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslas iki 2050 m.

Be to, prie šio pasiūlymo pridedamas poveikio vertinimas parengtas ir atliktas pagal galiojančias geresnio reglamentavimo rekomendacijas, kurias pateikė Reglamentavimo patikros valdyba, 2021 m. balandžio 19 d. pateikusi teigiamą nuomonę su išlygomis. Rekomenduojami patobulinimai, kuriuos pasiūlė valdyba, buvo aptarti galutinėje versijoje.

Problemos ir tikslai

Poveikio vertinime buvo nustatytos trys pagrindinės problemos, taip pat atitinkami veiksniai ir tikslai.

Pirma problema yra ta, kad pastaraisiais metais anglies dioksido absorbavimas žemės sektoriuje mažėja dėl: didėjančių kirtimo normų, susijusių su medienos produktų paklausa ir miškų senėjimu, nuolatinio išmetamųjų teršalų kiekio iš organinių dirvožemių, gaivalinių nelaimių, taip pat politikos bei finansinių paskatų nebuvimo. Taigi pirmasis šio pasiūlymo tikslas yra sustabdyti ir pakeisti šią tendenciją, atsižvelgiant į siekį 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių.

Antroji problema – nepakankamas žemės sektoriaus integravimas į klimato politiką, nes žemės ūkio ir LULUCF sektoriai neturi integruoto tikslo, jiems taikomi du skirtingi teisės aktai ir jie yra susiję lankstumo taisyklėmis, dėl kurių atsiranda tam tikrų apribojimų. Atitinkamas tikslas yra užtikrinti sąžiningą, lanksčią ir integruotą klimato politikos sistemą, skatinančią veiksmingą politikos formavimą ir įgyvendinimą, ir sustiprinti ekonomiškai efektyvius ir sinerginius klimato kaitos švelninimo veiksmus žemės sektoriuje. Tai ypač svarbu turint omenyje didelį potencialą stiprinti sinergiją tarp klimato kaitos švelninimo priemonių ir aplinkos apsaugos priemonių, susijusių su žemės tvarkymu tiek žemės ūkio ir miškininkystės srityse, tiek natūraliose ir pusiau natūraliose gamtinėse zonose. Gausiaanglių ekosistemų atkūrimas ir tvarus dirvožemio bei miškų naudojimas padės spręsti klimato ir biologinės įvairovės krizės problemas.

Trečia problema yra ta, kad esama su apskaitos, stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklių, išdėstytų dabartiniame LULUCF reglamente, įgyvendinimu susijusių sunkumų: paaiškėjo, kad miško ataskaitos lygių nustatymo procesas yra sunkus ir vis dar yra daug spragų dėl LULUCF įvertinimų tikslumo. Atitinkamas tikslas yra supaprastinti apskaitos taisykles ir pasinaudoti esamų žemės stebėjimo technologijų ir duomenų rinkinių teikiamomis galimybėmis siekiant geriau stebėti LULUCF sektoriaus klimato rodiklius.

Galimos politikos priemonės

Remiantis šia analize ir komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“ išdėstytais aspektais, poveikio vertinime aprašytos trys galimybės.

Pagal pirmąją galimybę apžvelgiami alternatyvūs nacionalinių LULUCF tikslų planavimo būdai, darant prielaidą, kad nėra jokio lankstumo priemonių ryšio tarp LULUCF sektoriaus ir Pastangų pasidalijimo reglamento sektorių. Vienas iš siūlomų būdų tai padaryti – supaprastinti tvarkomos miško žemės apskaitos lyginamąjį standartą, vietoj miško atskaitos lygio naudojant istorinį vidurkį. Kitas būdas yra nustatyti vieną tikslą dėl absorbuojamo kiekio, pagrįstą visu apskaitoje nurodytu išmetamų ir absorbuojamų dujų kiekiu, ir paskirstyti jį valstybėms narėms pagal naujausius duomenis dėl išmetamo ir absorbuojamo kiekio bei

tvarkomos žemės plotą; ES tikslas yra nustatytas atsižvelgiant į siekį 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių.

Pagal antrąją galimybę taip pat nustatomas vienas tikslas dėl absorbuojamo kiekio, pagrįstas ataskaitose nurodytu išmetamų ir absorbuojamų dujų kiekiu, tačiau siūloma siekti mažesnio ES 2030 m. tikslo, atitinkančio naujausius LULUCF sektoriaus veiklos rezultatus (t. y. 2016–2018 m. vidurkį); pridėjus galimybę gauti LULUCF kreditų už Pastangų pasidalijimo reglamento tikslų laikymąsi, šia galimybe skatinama viršyti LULUCF tikslus ir galbūt pasiekti absorbavimo lygį, atitinkantį siekį 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių.

Pagal trečiąją galimybę sujungiamas žemės ūkio sektoriuje išmetamų teršalų kiekis ir LULUCF sektoriuje išmetamų ir absorbuojamų teršalų kiekis įvardijant tai kaip kaip vieną, „žemės sektorių“, ir nurodomos trys sudėtinės dalys: planavimo procesas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad 2035 m. būtų pasiektas su žeme susijęs poveikio klimatui neutralumo tikslas, o 2030 m. ir 2035 m. būtų pasiekti privalomi nacionaliniai žemės sektoriaus tikslai.

Tinkamiausia galimybė yra derinti supaprastintus ir platesnio užmojo LULUCF nacionalinius 2030 m. tikslus (kaip pagal 1.2 galimybę arba 2 galimybę, priklausomai nuo Pastangų pasidalijimo reglamento tikslų) su ES mastu nustatytu 2035 m. su žeme susijusiu poveikio klimatui neutralumo tikslu. Į pageidaujamą galimybę taip pat įtraukti: planavimo procesas, skirtas su žeme susijusiems klimato kaitos švelninimo veiksmams, nacionaliniai 2035 m. žemės sektoriaus tikslai (bus nustatyti vėliau), ir patobulinti stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimai.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Laikantis Komisijos geresnio reglamentavimo įsipareigojimo, pasiūlymas buvo rengiamas atvirai, visiškai skaidriai ir nuolat bendraujant su suinteresuotosiomis šalimis.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymu užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, visų pirma pripažįstamų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje[24]. Juo visų pirma prisidedama prie tikslo užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą pagal tvaraus vystymosi principą, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Poveikis valstybių narių biudžetui yra susijęs su galimybe prekiauti pertekliumi, kai jos viršija savo tikslus, ir su būtinybe kokybiškai stebėti ir teikti ataskaitas LULUCF sektoriuje, įskaitant, pvz. pakartotinį ES programų (pvz., „Copernicus“) ir duomenų šaltinių, jau naudojamų kitose politikos srityse, naudojimą.

Šiame pasiūlyme numatyta 2025 m. išsamiai peržiūrėti valstybių narių pateiktus nacionalinius apskaitos duomenis pagal Reglamento (ES) 2018/1999 (toliau – Valdymo reglamento) 26 straipsnio 4 dalį. Atlikusi peržiūrą Komisija, remdamasi kiekvienos valstybės narės išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vidurkiu 2021 m., 2022 m. ir 2023 m., galės nustatyti valstybių narių LULUCF metinius tikslus 2026–2030 m. laikotarpiui. Apžvelgiant taip pat bus atnaujinta 2030 m. skirta išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas Pastangų pasidalijimo reglamentas, paskirstymo schema ir peržiūrimas metinis paskirstymas 2026–2030 m.

[24] OL C 326, 2012 10 26, p. 391.

laikotarpiui. Be to, bus tęsiama išsami 2027 m. peržiūra, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Valdymo reglamento. Tokioms užduotims atlikti reikės išorės rangovo paslaugų, numatoma 2 mln. EUR kaina už kiekvieną peržiūrą (2025 m., 2027 m.).

Taip pat reikės antrinės teisės aktų, kad būtų nustatytos išsamios taisyklės, susijusios su LULUCF sektoriumi Sąjungos registre, taip pat išmetamųjų teršalų stebėsenos ir ataskaitų teikimu bei atitikties ataskaitų tikrinimu. Įgyvendinant prireiks IT plėtros Sąjungos registre, kad būtų ruošiami naujo tipo leidimai, susiję su LULUCF ir Pastangų pasidalijimo reglamento lankstumo priemonėmis, ir pasitelkiami nauji veiklos vykdytojai (valstybės narės).

Be to, 2026 m. pasikeitus ataskaitų teikimo ir atitikties mechanizmui ir norint jį įdiegti, reikės atnaujinti ir patobulinti stebėseną pasitelkiant Europos aplinkos agentūrą ir naudojantis susijusiomis duomenų paslaugomis pagal programą „Copernicus“.

Poveikis ES biudžetui pateiktas pridedamoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje. IT plėtojimui ir viešiesiems pirkimams iš anksto turės pritarti Europos Komisijos informacinių technologijų ir kibernetinio saugumo valdyba.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siekiant užtikrinti, kad būtų daroma pažanga vykdant ES ilgalaikius išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus, būtina, kad valstybės narės reguliariai ir skaidriai teiktų ataskaitas dėl savo įsipareigojimų, kartu vykdant patikimas atitikties patikras. Iniciatyva grindžiama procesu, kurio pagrindas – integruoti nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai ir patikima išmetamo ŠESD kiekio duomenų ir kitos informacijos apie klimatą, nurodytos Reglamente (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, skaidrumo užtikrinimo sistema. Atlikdama reguliarų pažangos vertinimą Komisija naudosis, *inter alia*, valstybių narių pagal Valdymo reglamentą pateikta informacija. Tai informacija apie išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, politiką ir priemones, projekcijas ir prisitaikymo veiksmus. Be to, šia informacija Komisija naudosis atlikdama aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūras ir vykdydama aplinkosaugos veiksmų programų stebėseną. Iš valstybių narių gauta informacija gali būti papildyta informacija, surinkta atliekant tokius sistemingus atmosferos stebėjimus *in situ* ir tolimuosius stebėjimus, kokie numatyti programoje „Copernicus“.

Geresnė žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus išmetamųjų teršalų išmetamo ir absorbuojamo kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo kokybė išryškėja nustačius ES grynojo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslą, pagrįstą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitose pateiktais skaičiais. Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis, kurios taip pat priklauso nuo žemės stebėsenos, pvz., bendros žemės ūkio politikos, biologinės įvairovės politikos ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos, taip pat yra reikšmingas skatinant svarbią administracinę ir ekonominę sinergiją. Dėl žemės stebėjimo technologijų raidos yra daug galimybių mažomis sąnaudomis ir norimu laiku stebėti žemės naudojimo pokyčius (pvz., naudojant nuotolinio stebėjimo metodus, įskaitant „Copernicus Sentinel“ palydovus ar komercines paslaugas). Turint tokius laiku pateiktus ES aprėpties skaitmeninius geografinius duomenis ne tik palengvės ataskaitų apie ŠESD teikimas, bet ir atsiras galimybė nukreipti klimato kaitos švelninimo veiksmus į vietoves, kuriose didžiausias išmetamųjų teršalų mažinimo potencialas, ir apskritai bus sudaromos sąlygos aplinkosaugos veiksmams, biologinės įvairovės, gamtos apsaugai ir žemės naudojimo planavimui. Todėl labai svarbu atnaujinti LULUCF reglamente nustatytą stebėsenos metodą taip visoms valstybėms narėms sukuriant vienodas sąlygas naudoti palyginamus ir standartizuotus

metodus pagal turimas priemones ir technologijas, nes tokiu būdu bus galima pritaikyti geriausią stebėsenos patirtį.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Svarbiausi teisinės LULUCF sistemos pakeitimai, kuriais bus siekiama didesnių Sąjungos tikslų klimato srityje, susiję su šiais straipsniais:

2 straipsnis. Taikymo sritis

Iš dalies pakeistame reglamente pradinė „žemės apskaitos kategorijų“ taikymo sritis skirta tik 2021–2025 m. Tvarkomos šlapžemės įtrauktos į 2021–2025 m. pakeitimo taikymo sritį tik toms valstybėms narėms, kurios pranešė apie ketinimą jas įtraukti iki 2020 m. gruodžio 31 d. (pasirinko tik dvi valstybės narės).

2026–2030 m. taikymo sritis yra tiesiogiai grindžiama šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitose nurodytu išmetamų ir absorbuojamų dujų kiekiu pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 ir iš jos matyti ataskaitų kategorijos, kaip nustatyta bendrojo ataskaitų rengimo formoje pagal UNFCCC ataskaitų teikimo gaires (pvz., durpynai ir durpių gavyba yra įtraukti į ataskaitų kategoriją „Šlapžemės“).

Paskutinėje pastraipoje pateikiama bendra žemės naudojimo ir žemės ūkio sektoriaus, kuriame išmetamos kitos nei CO_2 dujos, taikymo sritis nuo 2031 m., taip pat nurodant ataskaitų kategorijas, kaip nustatyta bendrojo ataskaitų rengimo formoje.

4 straipsnis. Įsipareigojimai ir tikslai

Pirminiame 4 straipsnyje terminas „įsipareigojimai“ buvo vartojamas apibrėžti pareigai neįvardijant konkretaus kiekybinio tikslo. Naujasis 4 straipsnis „Įsipareigojimai ir tikslai“ bus persvarstytas, kad būtų galima nustatyti tris laikotarpius:

Įsipareigojimai 2021–2025 m.

Pagal esamas taisykles valstybės narės yra įsipareigojusios užtikrinti, kad išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis neviršytų absorbuojamo kiekio, apskaičiuoto kaip visų išmetamų ir visų absorbuojamų teršalų suma apskaitos kategorijose, kaip apibrėžta nuostatose dėl taikymo srities (2 straipsnio 1 dalis); „nulinio debeto įsipareigojimas“. Šie įsipareigojimai bus taikomi tik pirmuoju iš dalies pakeisto reglamento taikymo laikotarpiu, t. y. nuo 2021 m. iki 2025 m.

Valstybių narių tikslai 2026–2030 m.

Laikotarpiui nuo 2026 m. iki 2030 m., remiantis 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaita, bus nustatytas 2030 m. Sąjungos tikslas – 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantis grynasis absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Sąjungos tikslas – 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantis grynasis absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis – bus paskirstytas valstybėms narėms, kad būtų nustatyti privalomi nacionaliniai mažiausio absorbuojamo kiekio tikslai, kuriuos pagal IIa priedo lentelę reikia pasiekti 2030 m.

Naujausių duomenų naudojimui pirmenybė teikiama dėl dviejų aspektų. Pirma, trajektorijos pradžios taškas turėtų būti kuo arčiau reikalavimų vykdymo laikotarpio – tai turi techninį poveikį, dėl kurio nereikia nustatyti lyginamojo standarto, pvz., miškų atskaitos lygio. Antra, LULUCF apskaitos, pradedant nuo 2023 m., bus pirmosios, kurioms bus taikomos Valdymo reglamento sąlygos, taigi ir aukštesni standartai. 2025 m., remdamasi išsamios pateiktos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos peržiūros rezultatais, Komisija priims įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomi kiekvienos valstybės narės metiniai tikslai, pagrįsti patvirtintu 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. išmetamų ir absorbuojamų teršalų kiekiu. Taigi naujausi peržiūrėti duomenys bus naudojami kaip pagrindas nustatant metinių tikslų

trajektoriją 2026–2029 metams ir siekiant 2030 m. nustatytų nacionalinių grynojo absorbuojamo kiekio tikslų.

2030 m. tikslas taps atspirties tašku žemės ūkio sektoriui 2030–2050 m. laikotarpiu siekiant visos ekonomikos poveikio klimatui neutralumo tikslo, ir bus galima stebėti pažangą siekiant nulinio grynojo išmetamo ŠESD kiekio tikslo iki 2050 m.

Įsipareigojimas dėl 2035 m. poveikio klimatui neutralumo siekio

Nuo 2031 m. LULUCF sektorius apims žemės ūkio sektoriuje išmetamą kitų nei CO_2 dujų kiekį, o iš dalies pakeistu reglamentu bus siekiama, kad ne vėliau kaip iki 2035 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumo tikslas, susijęs su visos Sąjungos jungtiniuose sektoriuose šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu ir absorbavimu; iki tos dienos sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį iki nulinio grynojo kiekio, o vėliau palaikyti neigiamą kiekį. Valstybės narės privalo prisidėti siekdamos bendro tikslo ir iki 2024 m. birželio mėn. nurodyti, kaip jos ketina pasiekti šį tikslą pateikdamos atnaujintus integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities planus. Atsižvelgdama į pateiktus planus, Komisija iki 2025 m. pabaigos pasiūlys atskirų valstybių narių tikslus ir ES masto priemones laikotarpiui po 2030 m. Dėl laikotarpiui po 2030 m. valstybėms narėms pateiktų atskirų tikslų bus atliekamas poveikio vertinimas ir teikiamas naujas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

Nuo 2036 m., remiantis patikima anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo sistema, jungtiniame sektoriuje turės būti toliau absorbuojamas anglies dioksidas siekiant subalansuoti išmetamųjų teršalų kiekį kituose sektoriuose. Taikant šią politikos sistemą galima būtų pradėti palaipsniui derinti žemės sektorių su kitais sektoriais (ne žemės ūkio), kuriuose išnaudotos išmetamųjų teršalų mažinimo galimybės arba kuriuose pasiekta, pavyzdžiui, daugiau nei 90 % išmetamųjų teršalų mažinimo tikslo. Taigi būtų išsaugota paskata iki 2050 m. nuolat didinti absorbuojamą anglies dioksido kiekį jungtiniuose sektoriuose.

9 straipsnis. Iš nukirsto medžio pagamintų produktų apskaita

Komunikate **„Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“** nurodomos iniciatyvos, susijusios su anglies dioksido kiekį dirvožemyje didinančiu ūkininkavimu ir anglies dioksido absorbavimo sertifikavimu, kurios iki 2030 m. turėtų būti naudojamos vis dažniau. Todėl reikia skatinti tokius naujus verslo modelius, kuriais siekiama padidinti anglies dioksido sekvestraciją, o žemės naudotojai turi dėti visas būtinas pastangas, kad būtų išvengta tolesnio anglies sankaupų išeikvojimo, ypač dirvožemyje.

Pasiūlymu bus nustatytos aiškesnės sąlygos, skirtos naujų produktų (statybinių medžiagų, pluoštų ir (arba) polimerų) kūrimui, ir pakeista straipsnio prasmė, kad straipsnis būtų pateikiamas kaip anglies dioksido absorbavimo ir (arba) anglies dioksido kiekį dirvožemyje didinančio ūkininkavimo sertifikavimo pavyzdys, įtraukiant ir iš nukirsto medžio pagamintus produktus.

12 straipsnis. Bendro pobūdžio lankstumo priemonės

Pagal iš dalies pakeistą reglamentą valstybės narės 2021–2025 m. laikotarpio pabaigoje nebegalės rezervuoti absorbuojamo kiekio perviršio. Tačiau pakeitimu užtikrinama, kad dalis valstybių narių absorbavimo pertekliaus 2021–2025 m. laikotarpio pabaigoje būtų paskirstyta nustatytam lankstumo mechanizmui antruoju, 2026–2030 m. laikotarpiu (žr. naujai įterptą 13b straipsnį).

Be to, valstybės narės privalės pranešti apie prekybos pajamų panaudojimą ir tikimasi šias pajamas iš naujo investuoti į klimato srities projektus.

13 straipsnis. Tvarkomos miško žemės lankstumo priemonė

Dabartinio 13 straipsnio taikymo sritis bus apribota 2021–2025 m. ataskaitiniu laikotarpiu, o visos turimos lankstumo priemonės sudarys dalį lankstumo priemonių pertekliaus, kurio pagal 13 straipsnį valstybės narės nepanaudojo 2021–2025 m.

Tikimasi, kad po pirmojo laikotarpio susidarys perteklius, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu pagrindinėse valstybėse narėse grynasis miškų absorbuotas kiekis yra žymiai didesnis už patvirtintus miškų atskaitos lygius. Todėl per 2021–2025 m. laikotarpį beveik visos miškingiausios valstybės narės greičiausiai įvykdys savo įsipareigojimus pagal LULUCF reglamentą nesinaudodamos savo lankstumo priemone. Todėl tikėtina, kad didelė dalis turimų lankstumo priemonių bus nepanaudota, o tai galima panaudoti naujai sukurtam mechanizmui, skirtam bet kokiai nepanaudotai kompensacijai už tvarkomą miško žemę perskirstyti valstybėms narėms, nukentėjusioms nuo natūralių trikdžių.

Be to, dabartinė nuostata dėl specialios lankstumo priemonės Suomijai bus panaikinta ir pakeista iš dalies keičiamo reglamento 13a straipsniu.

13a straipsnis. Papildomos kompensacijos

Panašiai kaip ir 13 straipsnis, šis straipsnis bus taikomas apskaitai tik per pirmąjį reikalavimų vykdymo laikotarpį, 2021–2025 m., ir juo siekiama padėti išvengti bet kokių neaiškumų aiškinant Suomijai priskirtą ypatingą lankstumo priemonę.

Pakeitimu bus nurodyta turimos kompensacijos suma iki 5 mln. CO_2 ekvivalento tonų, t. y. pusės dabartinės sumos, nes ji taikoma tik iki 2025 m. pabaigos. Be to, iki 2017 m. pabaigos bus apribota kompensacija už miško žemę, kurios paskirtis, kaip nurodyta, buvo pakeista. Kompensaciją bus leidžiama naudoti tik siekiant įvykdyti 2021–2025 m. įsipareigojimą, užtikrinant, kad jokie kreditai nebūtų naudojami prekybai ir nebūtų rezervuojami antrajam, 2026–2030 m. laikotarpiui.

13b straipsnis. 2026–2030 m. taikomas žemės naudojimo lankstumo mechanizmas

Kadangi pasikeitus ataskaitomis grindžiamam nacionaliniam tikslui, dabartinis 10 straipsnis („Natūralūs trikdžiai“) ir 13 straipsnis („Tvarkomos miško žemės lankstumo priemonė“) nuo 2025 m. yra nereikalingi, iš dalies pakeistame reglamente 2026–2030 m. laikotarpiui įvestas naujas lankstumo mechanizmas, kad valstybės narės galėtų spręsti šio sektoriaus neaiškumus, ypač dėl gaivalinių nelaimių. Bus veikiama pagal panašius principus kaip ir dabartiniame 13 straipsnyje, išplečiant taikymo sritį nuo miško žemės iki visos atitinkamos žemės, kuri yra svarbi tikslui pasiekti. Šiuo mechanizmu būtų sprendžiama bet kokio netikėto grynojo absorbuojamo kiekio sumažėjimo visose, ne tik miško žemės kategorijose, dėl kenkėjų, gaisro ir audrų problema su sąlyga, kad valstybės narės pateiks aiškius įrodymus pagal esamus kriterijus (VI priedas).

Naujos dalys (palyginti su pirminiu 13 straipsniu) bus šios:

Per 2026–2030 m. laikotarpį lankstumo mechanizmo vienetai gali būti naudojami siekiant aprėpti visą tikslo ir ataskaitų teikimo spektrą (o ne tik miško žemės) kiekvienoje valstybėje narėje.

Kad 2032 m. būtų galima naudotis lankstumo mechanizmu, 2026–2030 m. laikotarpiui VII priede nustatyta pusė didžiausios sumos, t. y. 178 mln. CO_2 ekvivalento tonų.

Bet kokia nepanaudota suma galėtų būti perskirstyta Komisijos sprendimu ir per Registrą valstybėms narėms, jeigu jų poreikis, visų pirma susijęs su natūraliais trikdžiais, yra įrodytas pagal VI priede pateiktus principus ir viršija iš anksto VII priede nustatytą kiekvienos valstybės narės lygį.

13c straipsnis. Tikslų valdymas

Laikotarpiu nuo 2026 m. iki 2030 m. pereinant prie nacionalinių metinių grynojo absorbuojamo kiekio tikslų bus įvesti principai, panašūs į tuos, kurie egzistuoja atitikties sistemoje pagal Pastangų pasidalijimo reglamentą (ES) 2018/842, pavyzdžiui, bauda už reikalavimų nesilaikymą – 8 % atitikties skirtumo 2030 m., taikoma nustatant vėlesnį tikslą (kvotas) laikotarpiu po 2030 m. Tuo atveju, kai valstybė narė nepasiekia savo 2030 m. tikslo antrojo reikalavimų vykdymo laikotarpio pabaigoje, nepaisant perdavimo iš kitos valstybės narės galimybės ir atitinkamos lankstumo mechanizmo dalies, skirtumas tarp jos 2030 m. tikslo ir 2030 m. iš tikrųjų pasiekto grynojo išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimo bus įtrauktas į 2031 m. tikslą,

Reglamento (ES) 2018/1999 pakeitimas

Priežastis, kodėl Reglamentas (ES) 2018/1999[25] iš dalies keičiamas kartu su Reglamentu (ES) 2018/841, yra ta, kad į jį įtrauktos šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ir absorbavimo stebėsenos ir ataskaitų teikimo bei valstybių narių pažangos siekiant Reglamente (ES) 2018/841 nustatytų tikslų stebėjimo taisyklės.

Iš Reglamento (ES) 2018/1999 4 straipsnio pakeitimo matyti nacionaliniuose energetikos ir klimato srities planuose 2026–2030 m. laikotarpiui nustatyti nacionaliniai tikslai ir 2035 m. poveikio klimatui neutralumo įsipareigojimas. Pakeitus 38 straipsnį, 2025 m. galima atlikti išsamią nacionalinių apskaitų duomenų peržiūrą siekiant nustatyti valstybių narių metinius tikslus 2026–2030 m. laikotarpiui. Be to, iš dalies keičiant V priedo 3 dalį, nustatytos priemonės, kurias taikant didinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ir absorbavimo LULUCF sektoriuje stebėsenos ir ataskaitų teikimo tikslumas.

[25] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

2021/0201 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl taikymo srities, atitikties taisyklių supaprastinimo, valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo ir įsipareigojimo iki 2035 m. bendrai pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą žemės naudojimo, miškininkystės ir žemės ūkio sektoriuje iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros tobulinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto[26] nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[27],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) 2015 m. gruodžio mėn. pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) priimtas Paryžiaus susitarimas (toliau – Paryžiaus susitarimas) įsigaliojo 2016 m. lapkričio mėn. Šalys susitarė užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros padidėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūros padidėjimas neviršytų 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu;

(2) spręsti su klimatu ir aplinka susijusias problemas ir pasiekti Paryžiaus susitarimo tikslus – tai pagrindiniai uždaviniai, išdėstyti 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos priimtame komunikate „Europos žaliasis kursas“[28]. Atsižvelgiant į labai stiprų COVID-19 pandemijos poveikį Sąjungos piliečių sveikatai ir ekonominei gerovei, Europos žaliojo kurso būtinybė ir svarba dar labiau padidėjo;

(3) 2020 m. gruodžio 17 d. UNFCCC sekretoriatui pateiktu atnaujintu įsipareigojimu nacionaliniu lygmeniu mažinti išmetamųjų teršalų kiekį Sąjunga įsipareigojo iki

[26] OL C […], […], p. […].
[27] OL C […], […], p. […].
[28] COM(2019)640 *final*.

2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį Sąjungos ekonomikos mastu sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu[29];

(4) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119[30] Sąjunga teisės aktais įtvirtino tikslą iki 2050 m. pasiekti visos ekonomikos poveikio klimatui neutralumą. Tame reglamente taip pat nustatytas privalomas Sąjungos įsipareigojimas iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį (išmetamą kiekį, likusį atėmus absorbuotą kiekį) sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu. Tikimasi, kad visi ekonomikos sektoriai, įskaitant žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorių, prisidės prie šio tikslo. Grynasis absorbuojamo ŠESD kiekis, kuriuo prisidedama prie Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo, yra ne didesnis kaip 225 mln. CO_2 ekvivalento tonų. Kiek tai susiję su Reglamentu (ES) 2021/1119, Komisija atitinkamu pareiškimu dar kartą patvirtino savo ketinimą pasiūlyti persvarstyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/841[31], atsižvelgiant į siekį iki 2030 m. padidinti grynąjį absorbuojamą anglies dioksido kiekį iki daugiau kaip 300 mln. CO_2 ekvivalento tonų žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje;

(5) siekiant prisidėti prie didėjančio siekio sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį nuo bent 40 % iki bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, kiekvienai valstybei narei turėtų būti nustatyti privalomi metiniai grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio absorbavimo žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje per laikotarpį nuo 2026 m. iki 2030 m. tikslai (pagal analogiją su metinėmis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kvotomis, nustatytomis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/842[32]), atitinkantys bendrą visos Sąjungos 2030 m. tikslą – 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantį grynąjį absorbuojamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Taikant metodiką, naudojamą nustatant 2030 m. nacionalinius tikslus, turėtų būti atsižvelgiama į vidutinį išmetamą ir absorbuojamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį pagal 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. duomenis, kuriuos pateikė kiekviena valstybė narė, ir turėtų būti atspindėti dabartiniai klimato kaitos švelninimo veiklos rezultatai žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje ir kiekvienos valstybės narės Sąjungoje tvarkomo žemės ploto dalis, atsižvelgiant į tos valstybės narės gebėjimą pagerinti savo veiklos rezultatus šiame sektoriuje taip taikant žemėtvarkos praktiką arba keičiant žemės naudojimą, kad tai būtų naudinga klimatui ir biologinei įvairovei;

---

29 https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/European%20Union%20First/EU_NDC_Submission_December%202020.pdf

30 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

31 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1).

32 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

(6) privalomi metiniai grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio absorbavimo tikslai kiekvienai valstybei narei turėtų būti nustatyti taikant linijinę trajektoriją. Trajektorija turėtų prasidėti 2022 m. nuo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vidurkio, apie kurį valstybė narė pranešė 2021 m., 2022 m. ir 2023 m., ir baigtis 2030 m. tai valstybei narei nustatytu tikslu. Valstybėms narėms, kurios tobulina išmetamo ir absorbuojamo kiekio skaičiavimo metodiką, turėtų būti nustatyta techninių pataisų sąvoka. Siekiant atsižvelgti į aplinkosauginį naudingumą, prie tos valstybės narės tikslo turėtų būti pridėta techninė pataisa, atitinkanti metodikos pakeitimo poveikį tikslams ir valstybės narės pastangoms juos pasiekti;

(7) 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“[33] buvo numatyta galimybė sujungti žemės ūkio sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nėra CO_2, kiekį su žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus grynuoju absorbuojamu kiekiu, taip sukuriant naujai reguliuojamą žemės sektorių. Tokiu sujungimu gali būti skatinama su žeme susijusių klimato kaitos švelninimo veiksmų sinergija ir sudaromos sąlygos labiau integruoti politikos formavimą ir politikos įgyvendinimą nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis. Šiuo tikslu reikėtų sugriežtinti valstybių narių pareigą pateikti integruotus žemės sektoriaus klimato kaitos švelninimo planus;

(8) iki 2035 m. žemės sektorius gali greitai ir ekonomiškai efektyviai tapti neutralaus poveikio klimatui sektoriumi, o vėliau absorbuoti daugiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų nei išmetama. Bendru įsipareigojimu, kuriuo siekiama 2035 m. ES lygmeniu pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą žemės sektoriuje, galima užtikrinti, kad per trumpą laiką būtų imtasi su žeme susijusių klimato kaitos švelninimo veiksmų, atsižvelgiant į tai, kad gali prireikti daug metų, kol tokie veiksmai duos norimų klimato kaitos švelninimo rezultatų. Be to, numatoma, kad žemės sektorius 2050 m. taps didžiausiu ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų srautų profilio sektoriumi. Todėl ypač svarbu tą sektorių įtvirtinti trajektorijoje, kad iki 2050 m. būtų galima veiksmingai užtikrinti nulinį grynąjį išmetamą ŠESD kiekį. Iki 2024 m. vidurio valstybės narės turėtų pateikti atnaujintus integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities planus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999 14 straipsnį[34]. Į planus turėtų būti įtrauktos atitinkamos priemonės, kuriomis kiekviena valstybė narė geriausiai prisideda prie bendro tikslo – 2035 m. ES lygmeniu pasiekti poveikio klimatui neutralumą žemės sektoriuje Remdamasi šiais planais, Komisija turėtų siūlyti nacionalinius tikslus, užtikrindama, kad Sąjungos mastu šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas ir absorbavimas žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nėra CO_2, išmetimas žemės ūkio sektoriuje būtų subalansuoti bent jau iki 2035 m. Kitaip nei ES lygmeniu nustatytas 2035 m. poveikio klimatui neutralumo žemės sektoriuje tikslas, tokie nacionaliniai tikslai kiekvienai valstybei narei bus privalomi ir vykdytini;

---

33 COM(2020) 562 *final*.

34 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

(9) Reglamento (ES) 2018/841 6, 7, 8 ir 10 straipsniuose išdėstytos apskaitos taisyklės buvo sukurtos siekiant nustatyti, kokiu mastu žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorių klimato kaitos švelninimo rezultatais būtų galima prisidėti prie ES tikslo iki 2030 m. sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 40 %, neįskaitant žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus. Siekiant supaprastinti to sektoriaus reguliavimo sistemą, dabartinės apskaitos taisyklės neturėtų būti taikomos po 2025 m., o atitiktis valstybių narių nacionaliniams tikslams turėtų būti patikrinta remiantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ir absorbavimo ataskaitomis. Taip užtikrinamas metodinis suderinamumas su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB[35], Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/842[36] ir nustatomas naujas grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslas – ne mažiau kaip 55 %, įskaitant žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorių;

(10) tam, kad būtų galima padidinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbavimą, pavieniams ūkininkams ar miškų valdytojams reikia tiesioginės paskatos saugoti daugiau anglies dioksido savo žemėje ir miškuose. Iki 2030 m. vis dažniau reikia įdiegti naujus verslo modelius, pagrįstus anglies dioksido kiekį dirvožemyje didinančio ūkininkavimo paskatomis ir anglies dioksido absorbavimo sertifikavimu. Tokiomis paskatomis ir verslo modeliais bus paskatinta taikyti klimato kaitos švelninimo priemones bioekonomikoje, be kita ko naudojant ilgaamžius iš nukirsto medžio pagamintus produktus ir visiškai laikantis ekologijos principų, skirtų biologinei įvairovei puoselėti ir žiedinei ekonomikai skatinti. Taigi, be iš nukirsto medžio pagamintų produktų kategorijos, turėtų būti įvesta naujų anglies dioksido saugojimo produktų kategorijų. Atsirandančiais verslo modeliais, ūkininkavimo ir žemėtvarkos praktika, kuriais siekiama padidinti absorbuojamą kiekį, prisidedama prie subalansuotos teritorinės plėtros ir ekonomikos augimo kaimo vietovėse. Jais taip pat sukuriama naujų darbo vietų galimybių ir skatinamas atitinkamas mokymas, perkvalifikavimas ir kvalifikacijos kėlimas;

(11) atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus ypatumus, taip pat į tai, kad valstybės narės, siekdamos savo privalomų nacionalinių tikslų, turi pagerinti savo veiklos rezultatus, valstybėms narėms ir toliau turėtų būti suteikta galimybė naudotis daugeliu lankstumo priemonių, įskaitant prekybą perviršiu ir konkrečių su miškais susijusių lankstumo priemonių išplėtimą, kartu išlaikant tų tikslų aplinkosauginį naudingumą;

(12) nutraukus galiojančių apskaitos taisyklių taikymą po 2025 m. ir siekiant pašalinti neaiškumus, kylančius dėl natūralių procesų arba dėl klimato kaitos žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje, kyla poreikis taikyti

---

35 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32), su pakeitimais, padarytais 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410, , kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir Sprendimas (ES) 2015/1814 (OL L 76, 2018 3 19, p. 3).

36 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

alternatyvias nuostatas dėl natūralių trikdžių, tokių kaip gaisras, kenkėjai ir audros. Lankstumo mechanizmu, susijusiu su natūraliais trikdžiais, valstybės narės turėtų galėti naudotis nuo 2032 m. su sąlyga, kad jos išnaudojo visas kitas turimas lankstumo priemones, nustatė tinkamas priemones, kad sumažintų savo žemės pažeidžiamumą dėl tokių trikdžių, ir kad Sąjungos 2030 m. tikslas, susijęs su žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriumi, yra pasiektas;

(13) nustatant privalomus nacionalinius metinius šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbavimo tikslus, pagrįstus ataskaitose nuo 2026 m. nurodytu išmetamu ir absorbuojamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu, turėtų būti nustatytos tikslų laikymosi taisyklės. Reglamente (ES) 2018/842 nustatyti principai turėtų būti taikomi *mutatis mutandis*, o už jų nesilaikymą numatyta bauda apskaičiuojama taip: 108 % skirtumo tarp nustatyto tikslo ir grynojo absorbuojamo kiekio, nurodyto atitinkamų metų ataskaitoje, bus pridėta prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kurį valstybė narė nurodys kitais metais;

(14) siekiant užtikrinti vienodas Reglamento (ES) 2018/841 nuostatų, susijusių su valstybių narių metinių tikslinių kvotų nustatymu, įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[37];

(15) siekdama nustatyti valstybių narių grynojo absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio tikslus laikotarpiui nuo 2026 iki 2030 m., Komisija turėtų atlikti išsamią peržiūrą, kad patikrintų 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos duomenis. Šiuo tikslu 2025 m. turėtų būti atlikta išsami peržiūra, papildanti išsamias peržiūras, kurias Komisija atliks 2027 m. ir 2032 m. pagal Reglamento (ES) 2018/1999 38 straipsnį;

(16) pasikeitus ataskaitomis pagrįstiems tikslams, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir absorbavimą reikia įvertinti tiksliau. Be to, pagal Komisijos komunikatą dėl ES biologinės įvairovės strategijos 2030 m.[38], sąžiningą, sveiką ir aplinkai palankią maisto sistemą pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[39], ES miškų strategiją[40], persvarstytą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001[41] ir Komisijos komunikatą „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“[42] bus reikalaujama griežtesnės žemės stebėsenos, taip padedant apsaugoti ir sustiprinti anglies dioksido absorbavimo gamtoje atsparumą visoje Sąjungoje. Išmetamo ir absorbuojamo kiekio stebėsena ir ataskaitų teikimas turi būti patobulinti naudojant pažangias technologijas, prieinamas pagal Sąjungos programas, pvz., „Copernicus“, ir skaitmeninius duomenis, surinktus pagal bendrą žemės ūkio politiką, taikant dvejopą pertvarką, pagrįstą žaliosiomis ir skaitmeninėmis inovacijomis;

---

37 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

38 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020) 380 *final*).

39 COM/2020/381 *final*.

40 […]

41 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

42 COM/2021/82 *final*.

(17) tikėtini antropogeniniai pokyčiai, susiję su jūrų ir gėlųjų vandenų aplinkos naudojimu, nors, pavyzdžiui, planuojama jūrų energijos plėtra, galimas akvakultūros produkcijos padidėjimas ir stiprėjanti gamtos apsauga siekiant ES biologinės įvairovės strategijos tikslų, turės įtakos šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimui ir jų sekvestracijai. Šiuo metu šie išmetami ir absorbuojami kiekiai neįtraukti į standartines ataskaitų lenteles, teikiamas UNFCCC. Kai bus patvirtinta ataskaitų teikimo metodika, Komisija, atlikdama peržiūrą pagal šio reglamento 17 straipsnio 2 dalį ir remdamasi naujausiais moksliniais šių srautų įrodymais, apsvarstys ataskaitų dėl pažangos, analizės galimybių ir ataskaitų srities išplėtimo apimant jūrų ir gėlųjų vandenų aplinką poveikio teikimą;

(18) todėl reglamentai (ES) 2018/841 ir (ES) 2018/1999 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2018/841 iš dalies keičiamas taip:

(1) 1 straipsnis pakeičiamas taip:

„1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl:

a) 2021–2025 m. laikotarpio valstybių narių įsipareigojimų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus, kuriais prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų ir Sąjungos tikslo sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį pasiekimo;

b) šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ir absorbavimo žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje apskaitos ir tikrinimo, kaip valstybės narės laikosi a punkte nurodytų 2021–2025 m. laikotarpio įsipareigojimų;

c) 2026–2030 m. laikotarpio Sąjungos tikslo, susijusio su grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio absorbavimu žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje;

d) 2026–2030 m. laikotarpio valstybių narių tikslų, susijusių su grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio absorbavimu žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje;

e) valstybių narių įsipareigojimų imtis būtinų priemonių, kuriomis siekiama Sąjungoje iki 2035 m. bendrai pasiekti poveikio klimatui neutralumą žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje, įtraukiant žemės ūkio sektoriuje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, kurios nėra CO_2.“;

(2) 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas I priedo A skirsnyje išvardytoms 2021–2025 m. laikotarpiu valstybių narių teritorijose išmetamoms ir absorbuojamoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, už kurias atsiskaitoma pagal Europos Parlamento ir

Tarybos reglamento (ES) 2018/1999[43] 26 straipsnio 4 dalį ir kurios susijusios su bet kuria iš šių žemės apskaitos kategorijų:

a) mišku apželdinta žemė – žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip pasėliai, pieva, šlapžemės, gyvenvietės arba kita miško žeme paversta žemė;

b) iškirsto miško žemė – žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip miško žemė, paversta pasėliais, pievomis, šlapžemėmis, gyvenvietėmis arba kita žeme;

c) tvarkomi pasėliai – žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip priskiriama bet kuriai iš šių kategorijų:

i) pasėliais liekantys pasėliai,

ii) pasėliais paverstos pievos, šlapžemės, gyvenvietės arba kita žemė;

iii) pasėliai, paversti šlapžemėmis, gyvenvietėmis arba kita žeme;

d) tvarkomos pievos – žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip priskiriama bet kuriai iš šių kategorijų:

i) pievomis liekančios pievos;

ii) pievomis paversti pasėliai, šlapžemės, gyvenvietės arba kita žemė;

iii) pievos, paverstos šlapžemėmis, gyvenvietėmis arba kita žeme;

e) tvarkoma miško žemė – žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip miško žeme liekanti miško žemė;

f) kai valstybė narė praneša Komisijai apie savo ketinimą iki 2020 m. gruodžio 31 d. įtraukti tokį žemės naudojimą į savo įsipareigojimus pagal 4 straipsnio 1 dalį, tvarkomoms šlapžemėms priskiriama žemė, kuri pagal savo naudojimą deklaruojama kaip priskiriama bet kuriai iš šių kategorijų:

— šlapžemėmis liekančios šlapžemės;

— šlapžemėmis paverstos gyvenvietės arba kita žemė;

— šlapžemės, paverstos gyvenvietėmis arba kita žeme.

2. Šis reglamentas taip pat taikomas I priedo A skirsnyje išvardytoms 2026–2030 m. laikotarpiu valstybių narių teritorijose išmetamoms ir absorbuojamoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, už kurias atsiskaitoma pagal Reglamento (ES) 2018/1999 26 straipsnio 4 dalį ir kurios susijusios su bet kuria iš šių žemės ataskaitų teikimo kategorijų ir (arba) sektorių:

a) miško žemė;

b) pasėliai;

c) pievos;

d) šlapžemės;

[43] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

e) gyvenvietės;

f) kita žemė;

g) iš nukirsto medžio pagaminti produktai;

h) kita;

i) atmosferinės iškritos;

j) azoto išplovimas ir nutekėjimas.

3. Šis reglamentas taip pat taikomas I priedo A skirsnyje išvardytoms nuo 2031 m. valstybių narių teritorijose išmetamoms ir absorbuojamoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, už kurias atsiskaitoma pagal Reglamento (ES) 2018/1999 26 straipsnio 4 dalį ir kurios susijusios su bet kuria iš 2 dalies a–j punktuose išvardytų žemės kategorijų ir bet kuriuo iš šių sektorių:

a) žarnyno fermentacija;

b) mėšlo tvarkymas;

c) ryžių auginimas;

d) žemės ūkio paskirties dirvožemis;

e) numatytas savanų deginimas;

f) žemės ūkio atliekų deginimas vietoje;

g) kalkinimas;

h) karbamido naudojimas;

i) „kitos trąšos, kurių sudėtyje yra anglies“;

j) „kita“.“;

(3) 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

Įsipareigojimai ir tikslai

1. Atsižvelgiant į 12, 13 ir 13a straipsniuose numatytas lankstumo priemones 2021–2025 m. laikotarpiu kiekviena valstybė narė užtikrina, kad išmetamas ŠESD kiekis neviršytų absorbuojamo ŠESD kiekio, apskaičiuoto kaip viso jos teritorijoje išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio visose 2 straipsnio 1 dalyje nurodytose žemės apskaitos kategorijose suma.

2. 2030 m. Sąjungos tikslas – 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantis grynasis absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, apskaičiuojamas kaip valstybių narių tikslų, nustatytų pagal šio straipsnio 3 dalį, suma ir grindžiamas Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. duomenų vidurkiu.

Atsižvelgdama į 12, 13 bei 13b straipsniuose numatytas lankstumo priemones, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad metinė viso jos teritorijoje išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio visose 2 straipsnio 2 dalies a–j punktuose nurodytose žemės ataskaitų teikimo kategorijose suma kiekvienais 2026–2030 m. laikotarpio metais neviršytų linijine trajektorija, kuri baigiasi 2030 m. IIA priede tai valstybei narei nustatytu tikslu, nustatytos ribos. Linijinė valstybės narės trajektorija prasideda 2022 m.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais kiekvienai valstybei narei nustatomi kiekvienų 2026–2029 m. laikotarpio metų metiniai tikslai, išreikšti CO_2 ekvivalento tonomis ir pagrįsti linijine grynojo absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio trajektorija. Šios nacionalinės trajektorijos grindžiamos kiekvienos valstybės narės 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. pateiktų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos duomenų vidurkiu. Valstybėms narėms pakeitus metodiką, 310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkančio grynojo absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris yra IIa priede nustatytų valstybių narių tikslų suma, vertei gali būti pritaikyta techninė pataisa. Techninės pataisos, kuri turi būti įtraukta į valstybių narių tikslus, nustatymo metodas išdėstomas minėtuose įgyvendinimo aktuose. Tų įgyvendinimo aktų tikslais Komisija atlieka išsamią naujausių nacionalinių apskaitos duomenų už 2021 m., 2022 m. ir 2023 m., kuriuos valstybės narės pateikia pagal Reglamento (ES) 2018/1999 26 straipsnio 4 dalį, peržiūrą.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16a straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Turi būti siekiama, kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, Sąjungos mastu išmetamas 2 straipsnio 3 dalies a–j punktuose nurodytuose sektoriuose, iki 2035 m. būtų sumažintas iki nulinio grynojo kiekio, o vėliau Sąjunga pasiektų neigiamą kiekį. Sąjunga ir valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad būtų galima bendrai pasiekti 2035 m. tikslą.

Iki 2025 m. gruodžio 31 d. Komisija, remdamasi integruotais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais, kuriuos kiekviena valstybė narė pagal Reglamento (ES) 2018/1999 14 straipsnį pateikia iki 2024 m. birželio 30 d., pateikia pasiūlymus dėl kiekvienos valstybės narės indėlio, kuriuo prisidedama prie grynojo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo.“;

(4) 6 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Valstybės narės į apskaitą įtraukia ŠESD kiekį, kuris išmetamas ir absorbuojamas mišku apželdintoje žemėje ir iškirsto miško žemėje, apskaičiuotą kaip kiekvienų 2021–2025 m. laikotarpio metų bendrą išmetamą ir bendrą absorbuojamą ŠESD kiekį.

2. Nukrypstant nuo 5 straipsnio 3 dalies ir ne vėliau kaip 2025 m., kai žemės naudojimo paskirtis iš pasėlių, pievų, šlapžemių, gyvenviečių ar kitos žemės pakeičiama į miško žemę, valstybė narė gali pakeisti tokios žemės kategoriją iš „žemės, paverstos miško žeme“ į „miško žeme liekančia miško žemę“ praėjus 30 metų po tokio žemės naudojimo paskirties pakeitimo dienos, jeigu toks kategorijos pakeitimas tinkamai pagrįstas remiantis TKKK gairėmis.“;

(5) 7 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

„1. Kiekviena valstybė narė į apskaitą įtraukia ŠESD kiekį, kuris išmetamas ir absorbuojamas tvarkomuose pasėliuose ir kuris apskaičiuojamas kaip 2021–2025 m. laikotarpiu išmestas ir absorbuotas ŠESD kiekis, atėmus vertę, gautą valstybės narės vidutinį metinį tvarkomuose pasėliuose 2005–2009 m. baziniu laikotarpiu išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį padauginus iš penkių.

2. Kiekviena valstybė narė į apskaitą įtraukia ŠESD kiekį, kuris išmetamas ir absorbuojamas tvarkomose pievose ir kuris apskaičiuojamas kaip 2021–2025 m. laikotarpiu išmestas ir absorbuotas ŠESD kiekis, atėmus vertę, gautą valstybės narės vidutinį metinį tvarkomose pievose 2005–2009 m. baziniu laikotarpiu išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį padauginus iš penkių.

3. 2021–2025 m. laikotarpiu kiekviena valstybė narė, kuri į savo įsipareigojimus įtraukia tvarkomas šlapžemes, į apskaitą įtraukia ŠESD kiekį, kuris išmetamas ir absorbuojamas tvarkomose šlapžemėse ir kuris apskaičiuojamas kaip tuo laikotarpiu išmestas ir absorbuotas ŠESD kiekis, atėmus vertę, gautą valstybės narės vidutinį metinį tvarkomose šlapžemėse 2005–2009 m. baziniu laikotarpiu išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį padauginus iš penkių.';

(6) 8 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Kiekviena valstybė narė į apskaitą įtraukia ŠESD kiekį, kuris išmetamas ir absorbuojamas tvarkomoje miško žemėje ir kuris apskaičiuojamas kaip 2021–2025 m. laikotarpiu išmestas ir absorbuotas ŠESD kiekis, atėmus vertę, gautą atitinkamos valstybės narės miškų atskaitos lygį padauginus iš penkių.';

(b) 3 dalies pirmas sakinys pakeičiamas taip:

„Ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. valstybės narės pateikia Komisijai 2021–2025 m. laikotarpio nacionalinius miškininkystės apskaitos planus, kuriuose, be kita ko, nurodomas siūlomas miškų atskaitos lygis.“;

(c) 7, 8, 9 ir 10 dalys pakeičiamos taip:

„7. Prireikus, remdamosi techniniais įvertinimais ir, kai taikoma, techninėmis rekomendacijomis, valstybės narės ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d. Komisijai praneša savo peržiūrėtus siūlomus 2021–2025 m. laikotarpio miškų atskaitos lygius Valstybių narių jai praneštus siūlomus miškų atskaitos lygius Komisija paskelbia.

8. Remdamasi valstybių narių pateiktais siūlomais miškų atskaitos lygiais, pagal šio straipsnio 6 dalį atlikto techninio įvertinimo rezultatais ir, kai taikoma, pagal šio straipsnio 7 dalį pateiktu peržiūrėtu siūlomu miškų atskaitos lygiu, Komisija pagal 16 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas IV priedas siekiant nustatyti miškų atskaitos lygius, kuriuos valstybės narės turi taikyti 2021–2025 m. laikotarpiu.

9. Jeigu valstybė narė Komisijai nepateikia savo miškų atskaitos lygio iki šio straipsnio 3 dalyje ir, kai taikoma, šio straipsnio 7 dalyje nurodytų datų, remdamasi pagal šio straipsnio 6 dalį atlikto techninio įvertinimo rezultatais Komisija pagal 16 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas IV priedas siekiant nustatyti miškų atskaitos lygį, kurį ta valstybė narė turi taikyti 2021–2025 m. laikotarpiu.

10. 8 ir 9 dalyse nurodyti 2021–2025 m. laikotarpiui skirti deleguotieji aktai priimami ne vėliau kaip 2020 m. spalio 31 d..“;

(7) 9 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) straipsnio antraštė pakeičiama taip:

„**Produktai, kuriuose saugomas anglies dioksidas**“;

(b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Komisija pagal 16 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais šio straipsnio 1 dalis ir V priedas iš dalies keičiami įtraukiant naujas produktų, kuriuose saugomas anglies dioksidas, kategorijas, įskaitant iš nukirsto medžio pagamintus produktus, turinčius anglies dioksido sekvestracijos poveikį, remiantis UNFCCC šalių konferencijos arba Šalių konferencijos, kuri yra ir

Paryžiaus susitarimo Šalių susirinkimas, priimtomis TKKK gairėmis ir užtikrinant aplinkosauginį naudingumą.’;

(8) 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 1 dalis pakeičiama taip:

„2021–2025 m. laikotarpio pabaigoje valstybės narės gali mišku apželdintos žemės ir tvarkomos miško žemės atveju neįtraukti į apskaitą šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų dėl natūralių trikdžių, kiekio, viršijančio vidutinį dėl natūralių trikdžių per 2001–2020 m. laikotarpį išmestą ŠESD kiekį, išskyrus statistines išskirtis (toliau – foninis lygis). Tas foninis lygis apskaičiuojamas pagal šį straipsnį ir VI priedą.“;

(b) 2 dalies b punkte 2030 m. pakeičiami į 2025 m.;

(9) 11 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) straipsnio antraštė pakeičiama taip:

„**Lankstumo priemonės ir valdymas**“;

(b) 1 dalis pakeičiama taip:

(c) „1. Valstybė narė gali naudoti:

a) 12 straipsnyje nurodytas bendro pobūdžio lankstumo priemones ir

b) siekdama laikytis 4 straipsnyje nustatyto įsipareigojimo, 13 ir 13b straipsniuose nurodytą tvarkomos miško žemės lankstumo priemonę.

Suomija gali naudotis ne tik pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytomis lankstumo priemonėmis, bet ir papildomomis kompensacijomis pagal 13a straipsnį.“

(10) 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 3 dalis išbraukiama;

(b) pridedamos 5 ir 6 dalys:

„5. Pajamas, gautas atlikus perdavimą pagal 2 dalį, valstybės narės gali panaudoti kovai su klimato kaita Sąjungoje arba trečiosiose valstybėse ir informuoja Komisiją apie visus tokius veiksmus, kurių buvo imtasi.

6. Pagal 2 dalį atliekamas perdavimas gali būti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo projekto ar programos, įvykdytų parduodančiojoje valstybėje narėje ir finansuotų gaunančiosios valstybės narės, rezultatas, su sąlyga, kad išvengiama dvigubos apskaitos ir užtikrinamas atsekamumas.“;

(11) 13 straipsnis pakeičiamas taip:

13 straipsnis

Tvarkomos miško žemės lankstumo priemonė

„1. Jeigu per 2021–2025 m. laikotarpį valstybės narės bendras išmetamas ŠESD kiekis viršija bendrą absorbuojamą ŠESD kiekį 2 straipsnio 1 dalyje nurodytose žemės apskaitos kategorijose, [apskaitomose pagal šį reglamentą], ta valstybė narė gali pasinaudoti šiame straipsnyje nustatyta tvarkomos miško žemės lankstumo priemone siekdama laikytis 4 straipsnio 1 dalies.

2. Jeigu 2021–2025 m. laikotarpiu atlikus 8 straipsnio 1 dalyje nurodytą skaičiavimą gaunamas teigiamas skaičius, atitinkama valstybė narė turi teisę kompensuoti šį apskaičiuotą išmetamą ŠESD kiekį, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

a) ta valstybė narė į savo strategiją, pateiktą pagal Reglamento (ES) 2018/1999 15 straipsnį, įtraukė vykdomas arba suplanuotas konkrečias priemones, skirtas užtikrinti, kad būtų atitinkamai išsaugoti arba padidinti miškų absorbentai ir kaupikliai, ir

b) 2021–2025 m. laikotarpiu bendras išmetamųjų teršalų kiekis Sąjungoje neviršija bendro absorbuojamo kiekio šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nurodytose žemės apskaitos kategorijose.

Vertindama, ar bendras Sąjungoje išmetamas ŠESD kiekis viršija bendrą absorbuojamą ŠESD kiekį, kaip nurodyta pirmos pastraipos b punkte, Komisija užtikrina, kad valstybės narės vengtų dvigubos apskaitos, visų pirma, kai taikomos lankstumo priemonės, nustatytos šio reglamento 12 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2018/842 7 straipsnio 1 dalyje arba 9 straipsnio 2 dalyje.

3. 2 dalyje nurodyta kompensacija gali apimti tik absorbentus, apskaitomus kaip išmestas ŠESD kiekis ir įskaičiuojamus į valstybės narės miškų atskaitos lygį, ir negali viršyti 50 % VII priede nustatytos didžiausios kompensacijos atitinkamai valstybei narei sumos už laikotarpį nuo 2021 m. iki 2025 m.

4. Valstybės narės pateikia Komisijai natūralių trikdžių poveikio, apskaičiuoto pagal VI priedą, įrodymus, kad galėtų gauti kompensaciją už likusius absorbentus, apskaitomus kaip išmestas ŠESD kiekis ir įskaičiuojamus į jų miškų atskaitos lygį, neviršijant visos VII priede nustatytos kitų valstybių narių nepanaudotos kompensacijos sumos už laikotarpį nuo 2021 m. iki 2025 m. Jei kompensacijos reikalavimas viršija turimą nepanaudotos kompensacijos sumą, kompensacija proporcingai paskirstoma atitinkamoms valstybėms narėms.“;

(12) įterpiamas 13a straipsnis:

„13a straipsnis.

Papildomos kompensacijos

1. Laikotarpiu nuo 2021 m. iki 2025 m. Suomija gali papildomai kompensuoti iki 5 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkantį išmetamųjų teršalų kiekį pagal žemės apskaitos kategorijas „tvarkoma miško žemė“, „iškirsto miško žemė“, „tvarkomi pasėliai“ ir „tvarkomos pievos“, jei laikomasi šių sąlygų:

a) Suomija į savo strategiją, pateiktą pagal Reglamento (ES) 2018/1999 15 straipsnį, įtraukė vykdomas arba suplanuotas konkrečias priemones, skirtas užtikrinti, kad būtų atitinkamai išsaugoti arba padidinti miškų absorbentai ir kaupikliai;

b) per 2021–2025 m. laikotarpį bendras išmetamųjų teršalų kiekis Sąjungoje neviršija viso absorbuojamo kiekio pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas žemės apskaitos kategorijas.

Vertindama, ar bendras Sąjungoje išmetamas ŠESD kiekis viršija bendrą absorbuojamą ŠESD kiekį, kaip nurodyta pirmos pastraipos b punkte, Komisija užtikrina, kad valstybės narės vengtų dvigubos apskaitos, visų pirma, kai taikomos lankstumo priemonės, nustatytos šio reglamento 12 ir 13 straipsniuose ir Reglamento (ES) 2018/842 7 straipsnio 1 dalyje arba 9 straipsnio 2 dalyje.

2. Papildomos kompensacijos yra apribotos šiais aspektais:

a) suma, viršijančia tvarkomos miško žemės lankstumo priemonę, kurią pagal 13 straipsnį Suomija gali gauti 2021–2025 m. laikotarpiu;

b) išmetamųjų teršalų kiekiu, susidariusiu pakeitus miško žemės kategoriją į bet kurią kitą žemės naudojimo kategoriją ne vėliau kaip 2017 m. gruodžio 31 d .;

c) atitiktimi 4 straipsniui.

3. Papildomos kompensacijos negali būti perleidžiamos pagal šio Reglamento 12 straipsnį arba Reglamento (ES) 2018/842 7 straipsnį.

4. Visos nepanaudotos papildomos kompensacijos iš 1 dalyje nurodytos 5 mln. CO_2 ekvivalento tonų sumos panaikinamos.

5. Vyriausiasis administratorius vykdo šio straipsnio 2 dalies a punkto ir 3 bei 4 dalių reikalavimus Sąjungos registre, sukurtame pagal Reglamento (ES) 2018/1999 40 straipsnį.“;

(13) įterpiamas 13b straipsnis:

„13b straipsnis.

2026–2030 m. laikotarpiu taikomas žemės naudojimo lankstumo mechanizmas

1. Sąjungos registre, sukurtame pagal Reglamento (ES) 2018/1999 40 straipsnį, sukuriamas žemės naudojimo lankstumo mechanizmas, atitinkantis iki 178 mln. CO_2 ekvivalento tonų kiekį, su sąlyga, kad 4 straipsnio 2 dalyje nurodytas Sąjungos tikslas yra pasiektas. Lankstumo mechanizmu galima naudotis kartu su 12 straipsnyje nustatytomis lankstumo priemonėmis.

2. Jeigu per 2026–2030 m. laikotarpį skirtumas tarp metinės valstybės narės teritorijoje išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio pagal visas 2 straipsnio 2 dalies a–j punktuose nurodytas žemės ataskaitų teikimo kategorijas sumos ir atitinkamo tikslo yra teigiamas, apskaitomas ir nurodytas ataskaitoje pagal šį reglamentą, ta valstybė narė gali pasinaudoti šiame straipsnyje nustatyta lankstumo priemone, kad pasiektų savo tikslą, nustatytą pagal 4 straipsnio 2 dalį.

3. Jeigu 2026–2030 m. laikotarpiu atlikus 2 dalyje nurodytą skaičiavimą gaunamas teigiamas skaičius, atitinkama valstybė narė turi teisę kompensuoti išmetamo ŠESD kiekio perviršį, jeigu tenkinamos toliau nurodytos sąlygos:

a) valstybė narė į savo atnaujintą integruotą nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą, pateiktą pagal Reglamento (ES) 2018/1999 14 straipsnį, įtraukė vykdomas arba suplanuotas konkrečias priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų atitinkamai išsaugoti arba padidinti visi žemės absorbentai ir kaupikliai ir sumažintas žemės pažeidžiamumas dėl natūralių trikdžių;

b) valstybė narė išnaudojo visas kitas lankstumo priemones pagal šio reglamento 12 straipsnį arba Reglamento (ES) 2018/842 7 straipsnio 1 dalį;

c) per 2026–2030 m. laikotarpį skirtumas tarp metinės viso Sąjungos teritorijoje išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio pagal visas 2 straipsnio 2 dalies a–j punktuose nurodytas žemės ataskaitų teikimo kategorijas sumos ir Sąjungos tikslo [310 mln. CO_2 ekvivalento tonų atitinkančio grynojo absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio] yra neigiamas.

Vertindama, ar bendras Sąjungoje išmetamas ŠESD kiekis viršija bendrą absorbuojamą ŠESD kiekį, kaip nurodyta pirmos pastraipos c punkte, Komisija

nustato, ar, remiantis natūralių trikdžių poveikiu ir taikant valstybių narių pagal šio straipsnio 5 dalį pateiktą informaciją, įtraukti 20 % grynojo absorbuojamo kiekio, kurio valstybės narės nerezervavo per 2021–2025 m. laikotarpį. Atlikdama šį vertinimą Komisija taip pat užtikrina, kad valstybės narės vengtų dvigubos apskaitos, visų pirma, kai taikomos lankstumo priemonės, nustatytos šio reglamento 12 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2018/842 7 straipsnio 1 dalyje.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta kompensacijos suma gali apimti tik absorbentus, apskaitomus kaip išmestas ŠESD kiekis ir įskaičiuojamus į šio reglamento IIa priede nurodytą valstybės narės tikslą, ir negali viršyti 50 % VII priede nustatytos didžiausios kompensacijos atitinkamai valstybei narei sumos už laikotarpį nuo 2026 m. iki 2030 m.

5. Valstybės narės pateikia Komisijai natūralių trikdžių poveikio, apskaičiuoto pagal VI priedą, įrodymus, kad galėtų gauti kompensaciją už likusius absorbentus, apskaitomus kaip išmestas ŠESD kiekis ir įskaičiuojamus į šio reglamento IIa priede nurodytą valstybės narės tikslą, neviršijant visos VII priede nustatytos kitų valstybių narių nepanaudotos kompensacijos sumos už laikotarpį nuo 2026 m. iki 2030 m. Jei kompensacijos reikalavimas viršija turimą nepanaudotos kompensacijos sumą, kompensacija proporcingai paskirstoma atitinkamoms valstybėms narėms.“;

(14) įterpiamas 13c straipsnis:

„13c straipsnis.

Tikslų valdymas

Jei 2032 m. peržiūrėtas valstybės narės išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis viršija tos valstybės narės metinius tikslus kuriais nors konkrečiais 2026–2030 m. laikotarpio metais, atsižvelgiant į lankstumo priemones, naudojamas pagal 12 ir 13b straipsnius, taikoma ši priemonė:

prie kitų metų valstybės narės ataskaitoje nurodyto išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, laikantis pagal 15 straipsnį priimtų priemonių, pridedamas CO_2 ekvivalento tonomis išreikštas grynojo išmesto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio perviršis, padaugintas iš koeficiento 1,08.“;

(15) 14 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Laikotarpiu nuo 2021 m. iki 2025 m. – ne vėliau kaip 2027 m. kovo 15 d. ir laikotarpiu nuo 2026 m. iki 2030 m. – ne vėliau kaip 2032 m. kovo 15 d. valstybės narės pateikia Komisijai atitikties ataskaitą, kurioje, naudojant šiame reglamente nustatytas apskaitos taisykles, pagal kiekvieną 2 straipsnio 1 dalies a–f punktuose (2021–2025 m. laikotarpiu) ir 2 straipsnio 2 dalies a–j punktuose (2026–2030 m. laikotarpiu) nurodytą žemės apskaitos kategoriją nurodomas atitinkamo laikotarpio bendro išmesto ir bendro absorbuoto ŠESD kiekio balansas.

Atitikties ataskaitoje įvertinama:

a) politika ir priemonės, susijusios su kompromisais;

b) klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos sinergija;

c) klimato kaitos švelninimo ir biologinės įvairovės sinergija.

Tokioje ataskaitoje, kai taikoma, pateikiama išsami informacija apie ketinimą naudotis 11 straipsnyje nurodytomis lankstumo priemonėmis ir susijusiais kiekiais arba apie tokių lankstumo priemonių ir susijusių kiekių naudojimą.“;

(16) 15 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Komisija pagal šio reglamento 16 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas siekiant nustatyti taisykles dėl toliau išvardytų operacijų registravimo ir tikslaus atlikimo Sąjungos registre, sukurtame pagal Reglamento (ES) 2018/1999 40 straipsnį:

a) kiekvienos valstybės narės pagal kiekvieną žemės apskaitos ir ataskaitų teikimo kategoriją išmetamo ir absorbuoto kiekio nustatymo;

b) techninės pataisos atlikimo pagal šio reglamento 4 straipsnio 3 dalį;

c) lankstumo priemonių naudojimo pagal 12, 13, 13a ir 13b straipsnius ir

d) tikslų laikymosi pagal 13c straipsnį.“;

(17) įterpiamas 16a straipsnis:

„16a straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Klimato kaitos komitetas, įsteigtas pagal Reglamento (ES) 2018/1999 44 straipsnio 3 dalį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 182/2011[44].

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.“;

(18) 17 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo […] bendros pažangos įvertinimo, kurį susitarta atlikti pagal Paryžiaus susitarimo 14 straipsnį, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kaip šis reglamentas veikia, prireikus įskaitant 11 straipsnyje nurodytų lankstumo priemonių poveikio vertinimą, ir kiek šiuo reglamentu prisidedama prie bendro Sąjungos tikslo iki 2030 m. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir Paryžiaus susitarimo tikslų, visų pirma dėl poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones, siekiant, kad Sąjungoje reikiamu mastu būtų dar labiau mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir kad šiltnamio efektą sukeliančios dujos būtų dar geriau absorbuojamos.

Po ataskaitos Komisija, jei mano esant reikalinga, pateikia pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Pasiūlymuose visų pirma nustatomi metiniai tikslai ir valdymo principai, kuriais siekiama 2035 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, kaip nustatyta 4 straipsnio 4 dalyje, papildomos Sąjungos politikos kryptys ir priemonės, taip pat po 2035 m. taikytina sistema, į reglamento taikymo sritį įtraukiant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir absorbavimą papildomuose sektoriuose, pavyzdžiui, jūrų ir gėlųjų vandenų aplinkos.“;

(19) I priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento I priedą;

(20) šio Reglamento II priedo tekstas įterpiamas kaip IIa priedas.

---

[44] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

2 straipsnis

Reglamentas (ES) 2018/1999 iš dalies keičiamas taip:

(1) 2 straipsnis papildomas 63 ir 64 punktais:

„63) geografinė informacinė sistema – kompiuterinė sistema, galinti fiksuoti, saugoti, analizuoti ir rodyti geografiškai susietą informaciją;

64) geoerdvinė taikomoji programa – elektroninė paraiškos forma, į kurią integruota geografine informacine sistema grindžiama IT taikomoji programa, suteikianti galimybę paramos gavėjams erdvinio deklaravimo būdu deklaruoti valdos žemės ūkio paskirties sklypus ir ne žemės ūkio paskirties žemės plotus, už kuriuos prašoma skirti išmoką.“;

(2) 4 straipsnio a dalies 1 punkto ii papunktis pakeičiamas taip:

„valstybė narė įsipareigojimais ir nacionaliniais tikslais, susijusiais su grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio absorbavimu pagal Reglamento (ES) 2018/841 4 straipsnio 1 ir 2 dalis, ir savo indėliu siekia Sąjungos tikslo – iki 2035 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį iki nulinio grynojo kiekio ir vėliau pasiekti neigiamą kiekį pagal to reglamento 4 straipsnio 4 dalį;“;

(3) 38 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) įterpiama 1a dalis:

„2025 m. Komisija atlieka išsamią valstybių narių pagal šio reglamento 26 straipsnio 4 dalį pateiktų nacionalinės apskaitos duomenų peržiūrą, kad nustatytų metinius valstybių narių grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslus pagal Reglamento (ES) 2018/841 4 straipsnio 3 dalį ir metines valstybių narių šiltnamio efektą sukeliančių dujų kvotas pagal Reglamento (ES) 2018/842 4 straipsnio 3 dalį.“;

(b) 2 dalies įvadinis sakinys pakeičiamas taip:

„1 ir 1a dalyse nurodyta išsami peržiūra apima:“

(c) 4 dalis pakeičiama taip:

„Komisija, baigusi pagal 1 dalį atliekamą išsamią peržiūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais, remiantis pakoreguotais kiekvienos valstybės narės apskaitos duomenimis, nustatoma viso atitinkamais metais išmetamo teršalų kiekio suma, suskirstyta pagal išmetamų teršalų duomenis, susijusius su Reglamento (ES) 2018/842 9 straipsniu, ir išmetamų teršalų duomenis, nurodytus šio reglamento V priedo 1 dalies c punkte, ir viso išmetamo ir absorbuojamo kiekio suma, susijusi su Reglamento (ES) 2018/841 4 straipsniu.“;

(4) V priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento III priedą.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

Turinys

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 33
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 33
1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) 33
1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su: 33
1.4. Tikslas (-ai) 33
1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai) 33
1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) 33
1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis 34
1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai 34
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 34
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 34
1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 35
1.5.3. Panašios patirties išvados 36
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 36
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 37
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis 38
1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai) 38
2. VALDYMO PRIEMONĖS 39
2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės 39
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 39
2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 39
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as) 39
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 39
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 39

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 40
3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis 40
3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 41
3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 41
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 43
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 45
3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 47
3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai 47
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 48

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Klimato politika

3 išlaidų kategorija. Gamtos ištekliai ir aplinka

9 antraštinė dalis. Aplinka ir klimato politika

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ **nauju veiksmu**

☐ **nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai**[45]

✓ **esamo veiksmo galiojimo pratęsimu**

☐ **vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Iš dalies pakeisti LULUCF reglamentą 2018/841 taip, kad jis atitiktų 2030 m. klimato srities siekį iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m., ir kad atitiktų laipsnišką ir subalansuotą trajektoriją siekiant poveikio klimatui neutralumo 2050 m. ir kartu atsižvelgiant į teisingo perėjimo poreikį ir į visų sektorių poreikį prisidėti prie ES pastangų klimato srityje.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1 konkretus tikslas

Iki 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių. 2018 m. Komisijos komunikate „Švari planeta visiems“ aiškiai nurodyta, kad norint 2050 m. pasiekti neutralaus poveikio klimatui tikslą, reikia žymiai padidinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį. Taigi, ES, siekdama poveikio klimatui neutralumo 2050 m. ir norėdama atsižvelgti į ilgą su žeme susijusių klimato kaitos švelninimo priemonių veiksmų laikotarpį, turi pakeisti tendenciją, kad žemėje absorbuojamas kiekis mažėja ir jau šį dešimtmetį pradėti įgyvendinti veiksmus, kuriais siekiama padidinti absorbuojamą kiekį.

2 konkretus tikslas

Sąžininga, lanksti ir integruota klimato politikos sistema, skirta žemės sektoriui: Kadangi galimybės didinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį valstybėse narėse pasiskirsto netolygiai, o esant žemės daugiafunkcionalumui sukuriama sinergiją ir

[45] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

kompromisai, persvarstant LULUCF reglamentą reikės užtikrinti sąžiningą, lanksčią ir integruotą politikos sistemą, įskaitant LULUCF ir PPR sektorių metines kvotas 2026–2030 m. laikotarpiui.

3 konkretus tikslas

LULUCF taisyklių supaprastinimas: dabartinės LULUCF taisyklės dažnai yra sudėtingos ir nereikalingos atsižvelgiant į naująją −55 % tikslo formuluotę; remiantis įgyta patirtimi, visų pirma dėl miškų ataskaitos lygių nustatymo, galima optimizuoti ir supaprastinti keletą apskaitos koncepcijų. Taip galima sumažinti įgyvendinimo išlaidas ir pagerinti LULUCF sektoriaus integraciją į bendrąsias nacionalines klimato strategijas. Be to, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemose turi geriau matytis šio sektoriaus klimato srities veiklos rodikliai.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Svarbiausias persvarstymo rezultatas bus absorbuojamo kiekio LULUCF sektoriuje padidinimas siekiant padidinti sektoriaus indėlį siekiant platesnio užmojo ES 2030 m. klimato politikos tikslo, paskelbto klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane (−55 %). Tai susiję su pirmuoju šio poveikio vertinimo tikslu – iki 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių. Šis poveikis daro įtaką valstybių narių valdžios institucijoms, kurios, siekdamos šių tikslų, turės parengti plataus užmojo žemės sektoriaus politiką, ir žemės valdytojams (ūkininkams, miškų valdytojams), kurie vykdys veiklą vietoje; tai apskritai daro poveikį visiems Europos ir pasaulio piliečiams, nes veiksmai klimato kaitos srityje yra tarpvalstybinio pobūdžio viešoji gėrybė.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

1 rodiklis: išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo lygis ES 2030 m. (siekiant 55 % sumažinti grynąjį išmetamų teršalų kiekį, palyginti su 1990 m. lygiu, kaip nustatyta Europos klimato teisės akte).

2 rodiklis: šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbavimo LULUCF sektoriuose lygis 2030 m. (3XXMtCO2eq absorbavimo tikslas 2030 m.)

3 rodiklis: jungtinio žemės sektoriaus (LULUCF ir žemės ūkio sektoriai, kuriuose išmetamos kitos nei CO_2 dujos) poveikio klimatui neutralumo tikslas 2035 m.

Ataskaitos apie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo lygius ES teikiamos pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 ir kitus antrinės teisės aktus, susijusius su stebėsena ir ataskaitų teikimu pagal LULUCF reglamentą.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šio reglamento, o Komisija turi parengti atitinkamas įgyvendinimo priemones.

Siekdamos laikytis pasiūlymo valstybės narės vykdo nacionaliniu lygmeniu būtiną politiką ir taiko priemones bei teisines ir administracines nuostatas.

Atsižvelgdama į tai, Komisija iki 2025 m. peržiūrės ir priims ribotą skaičių antrinės teisės aktų, įskaitant išsamią apskaitos duomenų peržiūrą. Atlikusi abiejų – LULUCF ir PPR – sektorių peržiūrą Komisija galės nustatyti kiekvienos valstybės narės išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vidurkį 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. ir atnaujinti 2030 m. skirtą išmetamųjų teršalų kvotų schemą ir peržiūrėti metines kvotas 2026–2030 m. laikotarpiui.

Taip pat reikės antrinės teisės aktų, kad būtų nustatytos išsamios taisyklės, susijusios su LULUCF sektoriumi Sąjungos registre, taip pat išmetamųjų teršalų stebėsena ir ataskaitų teikimu bei atitikties ataskaitų tikrinimu. Įgyvendinant prireiks IT plėtros Sąjungos registre, kad būtų ruošiami naujo tipo leidimai, susiję su LULUCF ir Pastangų pasidalijimo reglamento lankstumo priemonėmis, ir pasitelkiami nauji veiklos vykdytojai (valstybės narės).

Be to, 2026 m. pasikeitus ataskaitų teikimo ir atitikties mechanizmui ir norint jį įdiegti, reikės atnaujinti ir patobulinti stebėseną pasitelkiant Europos aplinkos agentūrą ir naudojantis susijusiomis duomenų paslaugomis pagal programą „Copernicus“.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema, ir ES veiksmais galima sėkmingai papildyti ir sustiprinti veiksmus regioniniu, nacionaliniu ir vietos lygmenimis. ES tikslo iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį padidinimas paveiks daugelį ES ekonomikos sektorių, todėl koordinuojami veiksmai ES lygmeniu yra būtini ir imantis šių veiksmų atsiranda daug didesnė galimybė įgyvendinti reikiamą pertvarką, nes tai stiprus ekonomiškai efektyvius pokyčius ir didėjančią konvergenciją skatinantis veiksnys.

Žemė ne tik sugeba kaupti ir absorbuoti anglį, bet ir siūlo daug kitų svarbių produktų ir paslaugų: aprūpina bioekonomikos sektorius maistu, pašarais ir žaliavomis, teikia buveines biologinei įvairovei ir daug gyvybei gyvybiškai svarbių ekosistemų paslaugų (pvz., vandens ir oro valymas) ir apsaugo mus nuo kai kurių klimato kaitos padarinių (pvz., potvynių ir dykumėjimo). Siekiant optimizuoti žemės naudojimo planavimą ir nustatyti abipusiškai naudingus mainus, dėl minėtų funkcijų tarpusavio priklausomybės ir LULUCF sektoriaus pajėgumo absorbuoti anglį iš atmosferos reikia integruoto požiūrio į klimato srities veiksmus žemės sektoriuje.

Galimybės didinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį ir susijusios išlaidos valstybėse narėse pasiskirsto netolygiai. Pagrindinis veiksnys yra klimato kaitos veiksmų sritis, kuri priklauso nuo topografinių ar ekonominių veiksnių. Be to, nuo dirvožemio tipo ir žemės naudojimo veiksnio kartu su kitais su klimato sritimi susijusiais veiksniais ir platuma priklauso galimybė padidinti absorbuojamą kiekį.

Todėl LULUCF reglamente pateikiama sinergija su daugeliu kitų ES politikos iniciatyvų, apimančių su žeme susijusią veiklą.

1.5.3. Panašios patirties išvados

LULUCF reglamentas yra esama ES politikos priemonė, priimta 2018 m. Tačiau Komisija įgijo vertingos patirties nuo 2013 m., kai įsigaliojo Sprendimas Nr. 529/2013[46] ir reikėjo, kad valstybės narės savo teritorijoje atliktų pakaitinę žemės apskaitą.

Šis pasiūlymas grindžiamas taikant šias dvi reguliavimo iniciatyvas sukaupta patirtimi, taip pat komunikatu „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“, ilgalaike klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos strategija ir kitomis susijusiomis Europos žaliojo kurso iniciatyvomis. Iniciatyva taip pat grindžiama procesu, pagrįstu integruotais nacionaliniais energetikos ir klimato srities planais ir Valdymo reglamente pateikta sistema.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Šis pasiūlymas yra pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą klimato ir energetikos priemonių rinkinio dalis. Bendras dokumentų rinkinio tikslas – suderinti Sąjungos teisės aktus su didesniu ES klimato srities siekiu. Visos rinkinio iniciatyvos yra glaudžiai susijusios ir kiekviena iš jų priklauso nuo kitų. Šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto papildomi rinkinio pasiūlymai ir išlaikomas jų nuoseklumas.

Taip pat esama glaudaus ryšio su kitomis Komisijos iniciatyvomis, kuriomis siekiama apsaugoti ir stiprinti anglies dioksido absorbavimą gamtoje, gerinti ES miškų atsparumą klimato kaitai, atkurti nualintą žemę ir ekosistemas, drėkinti durpynus ir skatinti bioekonomiką, įskaitant ilgaamžių iš nukirsto medžio pagamintų produktų naudojimą, visapusiškai laikantis ekologinių principų, skirtų biologinei įvairovei puoselėti:

a) 2030 m ES biologinės įvairovės strategija[47];

b) Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[48];

c) ES miškų strategija[49];

d) [ES gamtos atkūrimo plano tikslai][50;]

e) ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija[51];

f) ES išmetamo metano kiekio mažinimo strategija[52];

g) [ES dirvožemio apsaugos strategija[53]];

h) Tvari Europos bioekonomika[54];

46 http://data.europa.eu/eli/dec/2013/529/oj
47 COM(2020) 380 *final*.
48 COM/2020/381 *final*.
49 […]
50 […]
51 COM/2021/82 *final*.
52 COM/2020/663 *final*.
53 […]
54 COM/2018/673 *final*

i) Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos[55];

j) Nulinės taršos veiksmų planas[56];

k) Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija[57].

LULUCF sektorius yra susijęs su visomis ekosistemomis ir ekonomine veikla, kuri priklauso nuo žemės sektoriaus ir jame teikiamų paslaugų. Todėl LULUCF reglamente pateikiama sinergija su kitomis ES politikos kryptimis apimant su žeme susijusią veiklą, visų pirma su bendra žemės ūkio politika[58] ir energetikos politika, ypač atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

-

55 COM/2020/98 *final*.
56 COM/2021/400 *final*.
57 COM/2021/[345] *final*.
58 COM/2018/392 *final*.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]

☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

✓ **trukmė neribota**

✓įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo 2023 iki 2024 m.,

✓vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[59]

✓ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

✓ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtiems organams;

☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

✓ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;

☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

Kaip jau numatyta dabartinio reglamento 14 straipsnio 4 dalyje, pagalbą dėl apskaitos tikrinimo ir atitikties teikia EAA.

[59] Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Komisija toliau stebės ir vertins pažangą taikant LULUC reglamentą, pagal kurį valstybės narės privalo pateikti Komisijai metinę ataskaitą apie išmetamus ir absorbuojamus dujų kiekius, strategiją ir priemones. Stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo duomenys, gauti per EAA sektoriaus (-ių) reguliavimą, bus pagrindinis informacijos šaltinis Komisijai, kad ji galėtų įvertinti atitinkamų sektorių pažangą.

Galiausiai Komisija reguliariai atlieka įvairių svarbių ES klimato srities politikos aspektų tyrimus.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Netaikoma. Pasiūlymu neįgyvendinama finansinė programa, bet formuojama ilgalaikė politika. Valdymo būdas, finansavimo įgyvendinimo mechanizmai, mokėjimo tvarka ir kontrolės strategija su klaidų lygiu nesiejami. Įgyvendinant šį pasiūlymą reikės perskirstyti Komisijos žmogiškuosius išteklius. Įdiegtos atitinkamos procedūros.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Šia iniciatyva nenustatoma naujos svarbios kontrolės, kuri nebūtų įtraukta į esamą vidaus kontrolės sistemą, ir (arba) dėl šios iniciatyvos nekyla reikšmingos naujų rūšių rizikos, kuriai ta sistema nebūtų taikoma. Konkrečių priemonių, kurioms netaikomas Finansinis reglamentas, nenumatyta.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA [1]	ELPA šalių [2]	valstybių kandidačių [3]	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
3	09 01 01 01	NDA	TAIP	NE	NE	NE
3	09 02 03	DA	TAIP	NE	NE	NE
3	09 10 02	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
7	20 01 02 01	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 01	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 02	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 03	NDA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės: Netaikoma.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	3	„gamtos ištekliai ir aplinka“

067			**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
Veiklos asignavimai								
09 02 03	Įsipareigojimai	(1)	1,000	1,000	3,000		2,000	**7,000**
	Mokėjimai	(2)		0,400	1,000	1,800	1,800	**5,000**
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų								
09 01 01 01		(3)			**0,192**	**0,042**	**0,067**	**0,301**
IŠ VISO asignavimų Klimato politikos GD	Įsipareigojimai	= 1+ 3	1,000	1,000	3,192	0,042	2,067	**7,301**
	Mokėjimai	= 2+ 3	-	0,400	1,192	1,842	1,867	**5,301**

IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)	1,000	1,000	3,192	0,042	2,067	**7,301**
	Mokėjimai	(5)		0,400	1,192	1,842	1,867	5,301
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		(6)						
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 3 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Įsipareigojimai	= 4+ 6	1,000	1,000	3,192	0,042	2,067	**7,301**
	Mokėjimai	= 5+ 6	-	0,400	1,192	1,842	1,867	5,301

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
GD: Klimato politikos							
Ÿ Žmogiškieji ištekliai		0,608	0,608	0,760	0,760	0,912	3,648
Ÿ Kitos administracinės išlaidos		0,055	0,107	0,107	-	-	0,269
IŠ VISO Klimato politikos GD	Asignavimai	**0,663**	**0,715**	**0,867**	**0,760**	**0,912**	**3,917**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**0,663**	**0,715**	**0,867**	**0,760**	**0,912**	**3,917**

		2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	1,663	1,715	4,059	0,802	2,979	**11,218**
	Mokėjimai	0,663	1,115	2,059	2,602	2,779	**9,218**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩			Year **2023**		Year **2024**		Year **2025**		Year **2026**		Year **2027**						**IŠ VISO**	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis[60]	Vidutinės sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS[61]…																		
- Registro				0,000		0,000		0,192		0,042		0,067						0,301
- Tyrimų				0,300		0,300		0,300										0,900
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		1,201
2 KONKRETUS TIKSLAS...																		
- Teisingas				0,300		0,300		2 300				2,000						4,900
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
3 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
- Supaprastinimas				0,400		0,400		0,400										1,200
3 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO				1,000		1,000		3,192		0,042		2,067						7,301

60 Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

61 Kaip apibūdinta 1.4.2 punkte „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai	0,608	0,608	0,760	0,760	0,912	**3,648**
Kitos administracinės išlaidos	0,055	0,107	0,107	-	-	**0,269**
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,663	0,715	0,867	0,760	0,912	**3,917**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7[1] IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ						
Žmogiškieji ištekliai	-	-	-	-	-	**-**
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	-	-	0,192	0,042	0,067	**0,301**
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	-	-	0,192	0,042	0,067	**0,301**
IŠ VISO	**0,663**	**0,715**	**1,059**	**0,802**	**0,979**	**4,218**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

		2023	2024	2025	2026	2027
Ÿ Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)						
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		4	4	5	5	6
20 01 02 03 (Delegacijos)						
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
Ÿ Išorės darbuotojai (etatų ekvivalentais: etato ekvivalentas)[1]						
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto')						
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)						
XX 01 xx yy zz [2]	- būstinėje					
	- delegacijose					
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
IŠ VISO		**4**	**4**	**5**	**5**	**6**

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Papildomi žmogiškieji ištekliai reikalingi: - Teisės aktų ir antrinės teisės aktų pakeitimų, kuriais nustatomos išsamios aukcionų įgyvendinimo taisykles, rengimui; Sąjungos registrui; stebėjimui ir ataskaitų teikimui; pateiktų duomenų tikrinimui; - Įgyvendinimo užduotims, susijusioms su žemės sektoriaus išplėtimu, įtraukiant žemės ūkio sektoriuje išmetamas kitas nei CO_2 dujas; - stebėsenai, kaip įgyvendinami stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo įpareigojimai; EAA atliekamo darbo priežiūrai - Verslo analizei, skirtai IT pritaikymui ir vėlesniam naujų Sąjungos registro elementų veikimui. Verslo žvalgybos ir ataskaitų teikimo įpareigojimams. Ryšių su klientais valdymas ir naujų pagalbos centro išteklių koordinavimui.
Išorės darbuotojai	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ✓ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

kad išlaidos bus patirtos per Aplinkos ir klimato politikos programos paketą

– ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

– ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ✓ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą						
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų						

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ✓ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[62]						
		2023	**2024**	**2025**	**2026**	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
Straipsnis …….								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

[…]

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[…]

[62] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA „AGENTŪROS“

Turinys

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 51
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 51
1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) 51
1.3. Pasiūlymas susijęs su: 51
1.4. Tikslas (-ai) 51
1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai) 51
1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) 51
1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis 54
1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai 54
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 54
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 54
1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 55
1.5.3. Panašios patirties išvados 56
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 56
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 57
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis 58
1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai) 58
2. VALDYMO PRIEMONĖS 59
2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės 59
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 59
2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 59
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as) 59
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 59
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 60
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 60

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis 60
3.2. Numatomas poveikis išlaidoms 61
3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka 61
3.2.2. Numatomas poveikis [įstaigos] asignavimams 63
3.2.3. Numatomas poveikis [įstaigos] žmogiškiesiems ištekliams 64
3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 66
3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai 66
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 67

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA „AGENTŪROS“

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją […]

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Klimato politika

3 Išlaidų kategorija. Gamtos ištekliai ir aplinka 9 antraštinė dalis. Aplinka ir klimato politika (DFP 2021/27)

1.3. Pasiūlymas susijęs su:

☐ **nauju veiksmu**

☐ **nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai**[63]

✓ **esamo veiksmo galiojimo pratęsimu**

☐ **vieno ar daugiau veiksmų sujungimu su kitu / nauju veiksmu**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Iš dalies pakeisti LULUCF reglamentą 2018/841 taip, kad jis atitiktų 2030 m. klimato srities siekį iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m., ir kad atitiktų laipsnišką ir subalansuotą trajektoriją siekiant poveikio klimatui neutralumo 2050 m. ir kartu atsižvelgiant į teisingo perėjimo poreikį ir į visų sektorių poreikį prisidėti prie ES pastangų klimato srityje.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1 konkretus tikslas

Iki 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių. 2018 m. Komisijos komunikate „Švari planeta visiems“40 aiškiai nurodyta, kad norint 2050 m. pasiekti neutralaus poveikio klimatui tikslą, reikia žymiai padidinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį. Taigi, ES, siekdama poveikio klimatui neutralumo 2050 m. ir norėdama atsižvelgti į ilgą su žeme susijusių klimato kaitos švelninimo veiksmų sausumoje laikotarpį, turi pakeisti tendenciją, kad žemėje absorbuojamas kiekis mažėja ir jau šį dešimtmetį pradėti įgyvendinti veiksmus, kuriais siekiama padidinti absorbuojamą kiekį.

63 Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

EAA tikslas: Papildomi žemės ūkio ir LULUCF išmetamųjų teršalų apskaitų kokybės patikrinimai, įskaitant ES ir valstybių narių šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitų duomenų ir anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo sistemų suderinamumo tikrinimus.

Veiksmai:

Atsižvelgiant į didesnius lūkesčius dėl valstybių narių naudojamų metodų, padidės informacijos, kurios kokybė turi būti patikrinta atliekant pirminius LULUCF apskaitų tikrinimus, kiekis, o laikas, per kurį reikės atlikti šiuos tikrinimus, liks tas pats.

Reikės užtikrinti, kad valstybių narių šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitų duomenys ir anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo informacija ūkio lygmeniu (jei bus priimti teisės aktai), būtų suderinti.

Nuo 2024 m.: žemės ūkio sektoriuje išmetamų kitų nei CO_2 dujų kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės proceso integravimas, kad būtų galima nuosekliai tikrinti žemės ūkio ir LULUCF išmetamųjų teršalų apskaitos duomenis rengiantis jungtinio žemės sektoriaus įgyvendinimui.

2 konkretus tikslas

Sąžininga, lanksti ir integruota klimato politikos sistema, skirta žemės sektoriui: kadangi galimybės didinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį valstybėse narėse pasiskirsto netolygiai, o esant žemės daugiafunkcionalumui sukuriama sinergija ir kompromisai, persvarstant LULUCF reglamentą reikės užtikrinti sąžiningą, lanksčią ir integruotą politikos sistemą.

EAA tikslas: remti išsamią žemės ūkio ir LULUCF sektoriaus išmetamųjų teršalų apskaitų apžvalgą.

Veiksmai: įsteigti ir veikti kaip peržiūros sekretoriatas, kad kartu su vertintojais pagal sutartį atliktų išsamią žemės ūkio ir LULUCF sektoriaus peržiūrą, kad nustatytų ir atitikties tikslus (2025 m.), ir atliktų tikslinę atitikties patikrą (2027 m. ir 2032 m.).

3 konkretus tikslas

LULUCF taisyklių supaprastinimas: dabartinės LULUCF taisyklės dažnai yra sudėtingos ir nereikalingos atsižvelgiant į naująją −55 % tikslo formuluotę; remiantis įgyta patirtimi, visų pirma dėl miškų ataskaitos lygių nustatymo, galima optimizuoti ir supaprastinti keletą apskaitos koncepcijų. Peržiūrėtu LULUCF reglamentu, kuriuo įgyvendinama aukštesnio lygio metodika valstybėms narėms, ir visų pirma siekiama geriau suskirstyti skirtingų tipų žemės plotus į daug anglies sankaupų turinčių žemių, saugomų teritorijų ir teritorijų, kurioms kyla su klimato kaita susijusi rizika, kategorijas, reikia gauti papildomus geografinių duomenų rinkinius, kad būtų galima paremti valstybes nares. Taip galima sumažinti įgyvendinimo išlaidas ir pagerinti LULUCF sektoriaus integraciją į bendrąsias nacionalines klimato strategijas. Be to, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemose turi geriau matytis šio sektoriaus klimato srities veiklos rodikliai.

EAA tikslas: palengvinti kasmetinį geografinį anglies telkinių stebėjimą ir sukurti visos Europos duomenų rinkinį, skirtą pažangos stebėjimui ir vertinimui; saugoti, kad padidėjęs anglies dioksido absorbavimas nedarytų neigiamo poveikio aplinkai.

Veiksmai:

Remti valstybes nares naudojant tokius duomenis (pajėgumų stiprinimas), leidžiant atlikti visos ES šių žemės plotų vertinimą ir naudoti tokias suskirstytas žemės naudojimo teritorijas

atliekant valstybių narių duomenų kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės ir peržiūros procesą.

Sukurti ir įgyvendinti kas dvejus metus vykstantį vertinimą, kad būtų užtikrinta, kad padidėjusi anglies dioksido absorbavimo paklausa žemės ūkio ir LULUCF sektoriuje nedaro neigiamo poveikio aplinkai, visų pirma biologinei įvairovei.

Reguliariai rengti klimato kaitos poveikio miškininkystei ir žemės ūkiui vertinimus, siekiant apsaugoti sektorių pajėgumus, susijusius su CO2 absorbentais.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Svarbiausias persvarstymo rezultatas bus absorbuojamo kiekio LULUCF sektoriuje padidinimas siekiant padidinti sektoriaus indėlį siekiant platesnio užmojo ES 2030 m. klimato politikos tikslo, paskelbto klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane (−55 %). Tai susiję su pirmuoju šio poveikio vertinimo tikslu – iki 2035 m. sukurti neutralaus poveikio klimatui žemės sektorių. Šis poveikis daro įtaką valstybių narių valdžios institucijoms, kurios, siekdamos šių tikslų, turės parengti plataus užmojo žemės sektoriaus politiką, ir žemės valdytojams (ūkininkams, miškų valdytojams), kurie vykdys veiklą vietoje; tai apskritai daro poveikį visiems Europos ir pasaulio piliečiams, nes veiksmai klimato kaitos srityje yra tarpvalstybinio pobūdžio viešoji gėrybė.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

1 rodiklis: išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo lygis ES 2030 m. (siekiant 55 % sumažinti grynąjį išmetamų teršalų kiekį, palyginti su 1990 m. lygiu, kaip nustatyta Europos klimato teisės akte).

2 rodiklis: šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbavimo LULUCF sektoriuose lygis 2030 m. (3XXMtCO2eq absorbavimo tikslas 2030 m.)

3 rodiklis: jungtinio žemės sektoriaus (LULUCF ir žemės ūkio sektoriai, kuriuose išmetamos kitos nei CO_2 dujos) poveikio klimatui neutralumo tikslas 2035 m.

Ataskaitos apie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo lygius ES teikiamos pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 ir kitus antrinės teisės aktus, susijusius su stebėsena ir ataskaitų teikimu pagal LULUCF reglamentą.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šio reglamento, o Komisija turi parengti atitinkamas įgyvendinimo priemones.

Be to, 2026 m. pasikeitus ataskaitų teikimo ir atitikties mechanizmui ir norint jį įdiegti, reikės atnaujinti ir patobulinti stebėseną pasitelkiant Europos aplinkos agentūrą ir naudojantis susijusiomis duomenų paslaugomis pagal programą „Copernicus“.

Persvarstytu LULUCF reglamentu LULUCF ir žemės ūkio sektoriui nustatyti plataus užmojo ir patikimi tikslai, kuriais siekiama padėti iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, kaip nustatyta Europos klimato teisės akte. Persvarstytu LULUCF reglamento pasiūlymu siekiama padidinti anglies dioksido sekvestraciją žemės ūkio ir LULUCF sektoriuose, kad iki 2035 m. būtų pasiektas anglies dioksido poveikio klimatui neutralumas abiejuose sektoriuose. Be to, reikėtų užtikrinti, kad dėl šio padidėjusio CO_2 absorbavimo nebūtų daromas neigiamas poveikis aplinkai, visų pirma biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai arba socialiniams ar ekonominiams tikslams.

Todėl persvarstytame LULUCF reglamente bus reikalaujama, kad valstybės narės naudotų tikslesnę metodiką dėl dujų išmetimo ir absorbavimo jų žemės ūkio ir LULUCF sektoriuose įvertinimo, be kita ko, daugiau naudodamosi geoerdviniais duomenimis, kad paremtų šiuos aukštesnės pakopos lygio skaičiavimus. Visų pirma, norint nustatyti ir sekti anglies telkinius

daug anglies sankaupų turinčiose žemėse, saugomose teritorijose ir teritorijose, kurioms kyla klimato kaitos rizika, reikės aukšto lygio metodikų, kurioms reikia laiku pateiktų, standartizuotų ir ES suderintų duomenų rinkinių ir paslaugų, taikomų pagal TKKK gaires.

Dėl šio pakeitimo pereinant nuo „nulinio debeto įsipareigojimo“ reguliavimo prie LULUCF sektoriaus grynojo išmetamųjų teršalų kiekio indėlio į bendrą ES klimato tikslą, kuris bus taikomas nuo 2026 m., reikės nustatyti atitikties tikslus, dėl kurių reikės papildomos išsamios ŠESD apskaitos apžvalgos. Tam reikės parengiamojo etapo 2024–2025 m.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema, ir ES veiksmais galima sėkmingai papildyti ir sustiprinti veiksmus regioniniu, nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Padidinus ES tikslą iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, bus paveikti daugelis ES ekonomikos sektorių, todėl koordinuojami veiksmai ES lygmeniu yra būtini ir imantis šių veiksmų atsiranda didesnė galimybė įgyvendinti būtiną pertvarką, nes tai stiprus ekonomiškai efektyvių pokyčių ir didėjančios konvergencijos variklis.

Žemė ne tik sugeba kaupti ir absorbuoti anglį, bet ir siūlo daug kitų svarbių produktų ir paslaugų: aprūpina bioekonomikos sektorius maistu, pašarais ir žaliavomis, teikia buveines biologinei įvairovei ir daug gyvybei gyvybiškai svarbių ekosistemų paslaugų (pvz., vandens ir oro valymas) ir apsaugo mus nuo kai kurių klimato kaitos padarinių (pvz., potvynių ir dykumėjimo). Siekiant optimizuoti žemės naudojimo planavimą ir nustatyti abipusiškai naudingus mainus, dėl minėtų funkcijų tarpusavio priklausomybės ir LULUCF sektoriaus pajėgumo absorbuoti anglį iš atmosferos reikia integruoto požiūrio į klimato srities veiksmus žemės sektoriuje.

Galimybės didinti absorbuojamo anglies dioksido kiekį ir susijusios išlaidos valstybėse narėse pasiskirsto netolygiai. Pagrindinis veiksnys yra klimato kaitos veiksmų sritis, kuri priklauso nuo topografinių ar ekonominių veiksnių. Be to, nuo dirvožemio tipo ir žemės naudojimo veiksnio kartu su kitais su klimato sritimi susijusiais veiksniais ir platuma priklauso galimybė padidinti absorbuojamą kiekį.

Peržiūrėtą LULUCF reglamentą reikės papildyti tvirta ir skaidria stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistema, kuri pagal esamą LULUCF reglamentą turės apimti daugiau nei dabartinė stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistema. Joje taip pat reikės susieti žemės ūkio ir LULUCF sektoriaus žemės tvarkymo pasirinkimus ir poveikį anglies dioksido sekvestracijai bei biologinės įvairovės apsaugai.

Šiuo metu yra skiriami riboti EAA ištekliai LULUCF išmetamųjų teršalų apskaitos stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemos palaikymui pagal Reglamentuose ES 2018/841 (LULUCF reglamentas) ir ES 2018/1999 (Valdymo reglamentas) nustatytus reikalavimus.

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

LULUCF reglamentas yra esama ES politikos priemonė, priimta 2018 m. Tačiau Komisija įgijo vertingos patirties nuo 2013 m., kai įsigaliojo Sprendimas Nr. 529/2013[64] ir reikėjo, kad valstybės narės savo teritorijoje atliktų pakaitinę žemės apskaitą. Komisijos tarnybos ir EAA turi tiesioginės patirties vertinant valstybių narių LULUCF apskaitas šiuo metu turint ribotus išteklius (dėl to, kad šiuo metu LULUCF reglamentavimo sistema taikoma ribotai). Iš šios patirties matyti spragos ir modernizavimo pastangos, kurių reikia norint visiškai atnaujinti apskaitos sistemą naudojant įrankius ir paslaugas, sukurtas pagal ES programas, kurias valdo EAA (visų pirma, „Copernicus“).

Todėl šis pasiūlymas grindžiamas taikant šias ankstyvas reguliavimo iniciatyvas sukaupta patirtimi, taip pat komunikatu „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“, ilgalaike klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos strategija ir kitomis susijusiomis Europos žaliojo kurso iniciatyvomis, pavyzdžiui, Skaitmeninės Europos programa. Iniciatyva taip pat grindžiama procesu, pagrįstu integruotais nacionaliniais energetikos ir klimato srities planais ir Valdymo reglamente pateikta sistema, kuri bus pagrindinė būsimų tikslų nustatymo dalis. […]

1.5.4. *Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Šis pasiūlymas yra pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą klimato ir energetikos priemonių rinkinio dalis. Bendras dokumentų rinkinio tikslas – suderinti Sąjungos teisės aktus su didesniu ES klimato srities siekiu. Visos rinkinio iniciatyvos yra glaudžiai susijusios ir kiekviena iš jų priklauso nuo kitų. Šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto papildomi rinkinio pasiūlymai ir išlaikomas jų nuoseklumas.

Taip pat esama glaudaus ryšio su kitomis Komisijos iniciatyvomis, kuriomis siekiama apsaugoti ir stiprinti anglies dioksido absorbavimą gamtoje, gerinti ES miškų atsparumą klimato kaitai, atkurti nualintą žemę ir ekosistemas, drėkinti durpynus ir skatinti bioekonomiką, įskaitant ilgaamžių iš nukirsto medžio pagamintų produktų naudojimą, visapusiškai laikantis ekologinių principų, skirtų biologinei įvairovei puoselėti:

a) 2030 m ES biologinės įvairovės strategija[65];

b) Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[66];

c) ES miškų strategija[67];

d) ES gamtos atkūrimo planas;

e) ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija[68];

f) ES išmetamo metano kiekio mažinimo strategija[69];

g) [ES dirvožemio apsaugos strategija[70]];

64 http://data.europa.eu/eli/dec/2013/529/oj
65 COM(2020) 380 *final*.
66 COM/2020/381 *final*.
67 […]
68 COM/2021/82 *final*.
69 COM/2020/663 *final*.
70 […]

h) Tvari Europos bioekonomika[71];

i) Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos[72].

j) Nulinės taršos veiksmų planu[73]

k) Ilgalaike ES kaimo vietovių vizija[74]

LULUCF sektorius yra susijęs su visomis ekosistemomis ir ekonomine veikla, kuri priklauso nuo žemės sektoriaus ir jame teikiamų paslaugų. Todėl LULUCF reglamente pateikiama sinergija su kitomis ES politikos kryptimis apimant su žeme susijusią veiklą, visų pirma su bendra žemės ūkio politika[75] ir energetikos politika, ypač atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

-

71 COM/2018/673 *final*
72 COM/2020/98 *final*.
73 COM/2021/400 *final*
74 […]
75 […]

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

– ☐ pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]

– ☐ finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM

☐ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[76]

✓ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

– ☐ vykdomųjų įstaigų

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

☐EIB ir Europos investicijų fondui;

✓ 70 ir 71 straipsniuose nurodytoms įstaigoms;

☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

Pastabos

Kaip aprašyta pirmiau, Komisiją pagal savo metinę darbo programą rems Europos aplinkos agentūra (EAA), . EAA šį darbą atliks pagal savo dabartinius įgaliojimus ir vadovaudamasi bendruoju programavimo dokumentu, kuriame išdėstyta daugiametė ir metinė EAA darbo programa (Reglamento (ES) 2019/715 (Finansinio pagrindų reglamento) 32 straipsnis).

[76] Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Komisija toliau stebės ir vertins pažangą taikant LULUC reglamentą, pagal kurį valstybės narės privalo pateikti Komisijai metinę ataskaitą apie išmetamus ir absorbuojamus dujų kiekius, strategiją ir priemones. Stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo duomenys, gauti per EAA sektoriaus (-ių) reguliavimą, bus pagrindinis informacijos šaltinis Komisijai, kad ji galėtų įvertinti atitinkamų sektorių pažangą.

Galiausiai Komisija reguliariai atlieka įvairių svarbių ES klimato srities politikos aspektų tyrimus.

[…]

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Netaikoma. Pasiūlymu neįgyvendinama finansinė programa, bet formuojama ilgalaikė politika. Valdymo būdas, finansavimo įgyvendinimo mechanizmai, mokėjimo tvarka ir kontrolės strategija su klaidų lygiu nesiejami. Įgyvendinant šį pasiūlymą reikės perskirstyti Komisijos žmogiškuosius išteklius. Įdiegtos atitinkamos procedūros.

[…]

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

[…]

[…]

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Šia iniciatyva nenustatoma naujos svarbios kontrolės, kuri nebūtų įtraukta į esamą vidaus kontrolės sistemą, ir (arba) dėl šios iniciatyvos nekyla reikšmingos naujų rūšių rizikos, kuriai ta sistema nebūtų taikoma. Konkrečių priemonių, kurioms netaikomas Finansinis reglamentas, nenumatyta.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Siekiant kovoti su sukčiavimu, korupcija ir visa kita neteisėta veikla, EAA be jokių apribojimų taikomos 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų nuostatos. EAA turi specialią kovos su sukčiavimu strategiją ir susijusį veiksmų planą. Be to, reglamente, kuriuo įsteigiama EAA, išdėstytos nuostatos dėl EAA biudžeto vykdymo bei kontrolės ir dėl taikytinų finansinių taisyklių, įskaitant nuostatas, kuriomis siekiama užkirsti kelią sukčiavimui ir pažeidimams.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA [1]	ELPA šalių [2]	valstybių kandidačių [3]	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
3	09 02 03	DA	TAIP	NE	NE	NE
3	09 10 02	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
7	20 01 02 01	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 01	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 02	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 03	NDA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės: nenurodyta

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	3	Gamtos ištekliai ir aplinka

[Įstaiga]: EAA			**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
1 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	(1)		1,967	2,006	2,046	2,087	**8,106**
	Mokėjimai	(2)		1,967	2,006	2,046	2,087	**8,106**
2 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	1a)		0,177	0,181	0,184	0,198	**0,740**
	Mokėjimai	2a)		0,177	0,181	0,184	0,198	**0,740**
3 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	3a)		0,153	1,156	0,159	1,162	**2,631**
	Mokėjimai	3b)		0,153	1,156	0,159	1,162	**2,631**
IŠ VISO asignavimų EAA	Įsipareigojimai	=1 + 1a + 3a		**2,297**	**3,343**	**2,390**	**3,447**	**11,476**
	Mokėjimai	=2 + 2a + 3b		**2,297**	**3,343**	**2,390**	**3,447**	**11,476**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	**„Administracinės išlaidos“**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

GD: Klimato politikos	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
Žmogiškieji ištekliai	0,608	0,608	0,760	0,760	0,912	**3,648**
Kitos administracinės išlaidos	0,055	0,107	0,107	-	-	**0,269**
IŠ VISO Klimato politikos GD	0,663	0,715	0,867	0,760	0,912	**3,917**

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**0,663**	**0,715**	**0,867**	**0,760**	**0,912**	**3,917**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS*	Įsipareigojimai	0,663	3,012	4,209	3,150	4,359	**15,393**
	Mokėjimai	0,663	3,012	4,209	3,150	4,359	**15,393**

* Papildomų Europos aplinkos agentūrai skirtų finansinių išteklių poveikis biudžetui bus kompensuojamas pritaikant kompensacinį sumažinimą iš Aplinkos ir klimato politikos programos biudžeto.

3.2.2. Numatomas poveikis [įstaigos] asignavimams

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩			**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						**IŠ VISO**	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis[77]	Vidutinės sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Nr.	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
2 KONKRETUS TIKSLAS[78]…																		
- išsami						1M				1M								2M
- Atliktas																		
- Atliktas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS...																		
- Atliktas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO IŠLAIDŲ																		

[77] Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

[78] Kaip apibūdinta 1.4.2 punkte „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“

3.2.3. Numatomas poveikis [įstaigos] žmogiškiesiems ištekliams

3.2.3.1. Santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)		1,636	1,669	1,702	1,736	**6,742**
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)		-	-	-	-	**-**
Sutartininkai		0,331	0,338	0,344	0,351	**1,364**
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai		-	-	-	-	**-**
IŠ VISO		**1,967**	**2,006**	**2,046**	**2,087**	**8,106**

Personalo poreikiai (etato ekvivalentais):

	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)	4	8	8	8	8	**36**
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)						**0**
Sutartininkai	1	3	3	3	3	**13**
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai						**0**
IŠ VISO	**5**	**11**	**11**	**11**	**11**	**49**

Nurodyti numatomą įdarbinimo datą ir atitinkamai pataisyti sumą (jei įdarbinama liepos mėn., įskaičiuojama tik 50 % vidutinių sąnaudų), taip pat pateikti išsamesnius paaiškinimus.

3.2.3.2. Numatomi pagrindinio GD žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą nurodyti sveikaisiais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtųjų tikslumu)

		2023	2024	2025	2026	2027
Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)						
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		4	4	5	5	6
20 01 02 03 (Delegacijos)						
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
Išorės darbuotojai (etatų ekvivalentais) etato ekvivalentas)[1]						
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto')						
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)						
XX 01 xx yy zz [2]	- būstinėje					
	- delegacijose					
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
IŠ VISO		**4**	**4**	**5**	**5**	**6**

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Papildomi žmogiškieji ištekliai reikalingi: - Teisės aktų ir antrinės teisės aktų pakeitimų, kuriais nustatomos išsamios aukcionų įgyvendinimo taisykles, rengimui; Sąjungos registrui; stebėjimui ir ataskaitų teikimui; pateiktų duomenų tikrinimui; - Įgyvendinimo užduotims, susijusioms su žemės sektoriaus išplėtimu, įtraukiant žemės ūkio sektoriuje išmetamas kitas nei CO_2 dujas; - Stebėsenai, kaip įgyvendinami stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo įpareigojimai - IT pritaikymui Sąjungos registre (kartu su ATLPS)
Išorės darbuotojai	

V priedo 3 skirsnyje turėtų būti pateiktas etato ekvivalentų išlaidų apskaičiavimo aprašymas.

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą.

– ✓ Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą.

Paaiškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.
Papildomų Europos aplinkos agentūrai skirtų finansinių išteklių poveikis biudžetui bus kompensuojamas pritaikant kompensacinį sumažinimą iš Aplinkos ir klimato politikos programos biudžeto. EAA ES įnašo padidėjimas ir Aplinkos ir klimato politikos programos biudžeto sumažinimas bus matyti ateinančių metų finansiniame programavime.

– ☐ Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą[79].

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.
[…]

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

– ✓ Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo.

– Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą						
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų						

[79] Žr. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2093/2020, kuriuo 2020 m. gruodžio 17 d. nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, 12 ir 13 straipsnius.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ✓ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[80]				
		2023	2024	2025	2026	2027
Straipsnis …….						

Įvairių asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Nurodyti poveikio pajamoms apskaičiavimo metodą.

[80] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.